

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne številke in praznike.
 Inzerati: do 30 petih vrst a 2 D, do 100 vrst a 2 D 50 p, večji inzerati
 petih vrst 4 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
 Popusti po dogovoru. — Inzeratni davek posebej.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
 ulica št. 5, prtljčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopolne sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
 Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
 v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1.50, 8 in več
 2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	V Jugoslaviji		V inozemstvu
	Din 240—	Din 240—	Din 360—
12 mesecev	1200—	1200—	1800—
6	600—	600—	900—
3	300—	300—	450—
1	100—	100—	150—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
 Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Vprašanje narodnostnih manjšin v italijanskem parlamentu.

e. — Rim, 9. junija.

Na kakšnem stališču stoji sedanja rimska vlada glede narodnostnih manjšin v Italiji, je pokazal dovolj jasno prestolni govor, s katerim se je otvorilo novo zasedanje parlamenta. V prestolnem govoru namreč to vprašanje ni omenjeno niti z eno besedico, kar pač znači, da vlada gospoda Mussolinija smatra vprašanje narodnostnih manjšin za rešeno, za spravljeno z dnevnega reda. Stvar je sicer nekoliko čudna, ko se vendar dan zadnjem izdajajo vladni odloki in naredbe, ki se tičejo vseh mogočih upravnih panog ter se nanašajo na poslovanje državne uprave med »tujerodnim« prebivalstvom in odnosom med tem prebivalstvom ter državo oblastjo in državnim narodom, ali kljub temu rimska vlada pri sestavljanju najvažnejšega dokumenta za pričetek nove politične, zakonodajne dobe ni smatrala za potrebno, da bi omenjala to vprašanje, ker pač zanjo ne obstoji več, oziroma vsaj ne kot politično vprašanje, temveč kvečjemu le kot vprašanje redne uprave, ki se rešuje od slučaja do slučaja upravnim potom v okviru že obstoječih zakonov in zakonskih odlokov ter kot tako ne spada več v delokrog političnega zastopstva italijanskega naroda. Vprašanje narodnostnih manjšin je bilo za Italijo načelno rešeno z zakonitvijo aneksije, s katero so »tujerodci«, kolikor jih ni optiralo za tuje državljanstvo, postali italijanski državljani, Italijani, s čimer — po italijanskem umevanju — so sprejeli tudi italijansko narodnost, seveda predvsem državno, v njenih posledicah pa tudi etnično. Stvar državne aparata je sedaj, da potom primernih upravnih ukrepov čim bolj pospeši dejansko »ponaroditev« tujerodnega življa, ali kakor je tehnični izraz za ta proces, da čim prej »asimilirajo« tujerodce. Če se pojmuje vprašanje narodnostnih manjšin na ta način, je seveda to vprašanje za Italijo vsaj v bistvu popolnoma rešeno. Tako pa tudi v resnici pojmuje to vprašanje vsa službena Italija, in če bi vprašali današnjega italijana, neuslužbeno javnost, bi najbrž od povsod dobili enak odgovor.

Z ozirom na tako razpoloženje italijanskih službenih in neslužbenih krogov glede vprašanja narodnostnih manjšin je bilo v resnici zanimivo, kako je italijanska zbornica v sobotni seji mirno in brez običajnih izpadov poslala izvajanja jugoslovenskega poslanca dr. Wilfana o tem vprašanju. Dr.

Wilfan je v daljšem govoru utemeljeval naslednjo resolucijo:

»Zbornica poziva vlado, naj da podrobno, točno in popolno poročilo o vseh zakonodajnih in upravnih merah, ki so bile ukrenjene od premirja dalje glede drugorodnih manjšin v novih pokrajinah, posebno pa na šolskem polju in v stvari rabe njihovih jezikov v javni upravi in na sodiščih, ter poziva vlado, naj opredeli smernice, po katerih se dejanski ravna v svojem delovanju z ozirom na omenjene narodnostne manjšine.«

Ministrski predsednik Mussolini, ki je govoril za dr. Wilfanom in se je v svojem govoru doteknil tuptam zelo ostro in zbadljivo vseh predgovornikov, ki so govorili na opozicijski strani, se je popolnoma izognil prav tako načelnih izjavjanj dr. Wilfanovih, kakor tudi bolj v podrobnosti prihajajočega govora posl. dr. Besednjaka, ki je govoril v sredini seji, in vprašanja narodnostnih manjšin ni omenil niti z besedico. Pač pa je po svojem govoru posebej izjavil, da vlada jemlje na znanje dr. Wilfanovo resolucijo, iz česar bi se dalo sklepati, da bo ministrski predsednik, ko se mu zdelo primerno, podal vladno izjavo v smislu te resolucije. Z ozirom na to je dr. Wilfan pred glasovanjem o resolucijah izjavil, da smatra izjavo ministrskega predsednika za — obljubo in da zato ne zahteva glasovanja o resoluciji.

Zastopnika poadiških Nemcev nista govorila v adresni debati, pač pa je poslanec Tinzl pred glasovanjem izjavil, da bosta glasovala proti vladi, ker prestolni govor nikakor ne omenja narodnostnih manjšin in torej narodnostne manjšine ne vedo, če bodo v delovanju vlade našle zadoščenje svojim zakonitim interesom. Proti vladi je glasoval tudi dr. Wilfan, dočim dr. Besednjak pri glasovanju ni bil prisoten.

Sodeč po glasovanju poslancev narodnostnih manjšin, se more le reči, da se jim Mussolinijeva »obljuba« pač ni zdelo toliko trdna, da bi bila mogla premagati njihovo nezaupanje, da torej ni pričakovati, da bi sedanja vlada v svojih ukrepih glede narodnostnih manjšin krenila s svoje dosedanje poti.

»Italijanski narod bo asimilirati tudi nove manjšine«, je izjavil posl. dr. Wilfanu Mussolini kmalu po prihodu fašistov na vlado in posl. dr. Wilfan bi bil v svoji resoluciji prav lahko izpustil zahtevo, da naj bi vlada opredelila

Razpust HRSS na vidiku.

Glavni motiv — poboljševanje Radićeve stranke. — Važna razprava v ministrskem svetu in konference ministrskega predsednika s poveljniki orožniškega zbora.

— Beograd, 12. junija. (Izv.) V predsedstvu ministrskega sveta je bilo včeraj ves dan zelo živahno. Kakor je že bilo včeraj javljeno, je ministrski predsednik dopoldne konferiral s posamnimi ministri. Po informacijah našega dopisnika ni izključeno, da stoji v notranji politiki pred važnim in dalekosežnim preobratom. Sledili bodo veliki dogodki, za katere je dolžna vlada, da ukrene vse odredbe za ohranitev javnega reda in miru, kakor tudi za brambo načela državne in narodne enotnosti. Prvotni iniciativni predlog, da se naj Hrvatska seljačka stranka razžene na podlagi zakona o zaščiti države, ker je ne faktični in duševni vodja začel razgovorjati z ruski boljševiki, ni našel na merodajnih mestih sprva zaželenega odmeva. Ko pa je bil objavljen v »Sloboodnem domu« najnovejši članek o akciji Stjepana Radića, je vlada prišla do prepričanja, da mora z močno in odločno roko zaježiti nadaljnje gibanje in agitacijo protidržavnih elementov. Značilno je, da je včeraj ministrski predsednik zelo dolgo konferiral s poveljniki orožniškega zbora polkovnikom Tomićem in da so se vršile tudi konference vseh višjih žandarmerijskih oficirjev in poveljnikov posamnih žandarmerijskih brigad. Rezultati teh konferenc javnosti niso znani. Politični krogi pa zatrjujejo, da so bile te konference posvečene edino le Radićevi stranki ter delovanju »je voditelja«.

— Beograd, 12. junija. (Izv.) Na sročni seji ministrskega sveta, ki je trajala od 18. zvečer do 22. ponoči, so posamni ministri zelo obširno razpravljali ukrepe, ki naj jih stori vlada proti vsem subverzivnim elementom. Ministrski svet je razpravljal o komunistični propagandi v Sloveniji in o delovanju HRSS na Hrvatskem. Vlada je odločena, da z vso svojo avtoriteto nastopi v brambo državnega reda in državne enotnosti. V Sloveniji se imajo prihodnje dni razpustiti vsa ostala občinska zastopstva, ki nosijo obilježje klerikalno-komunistične zajednice. Na Hrvatskem nastopi vlada proti komunistom in radićevcem, ker se je zadnji čas pokazalo notranje soglasje med obema

smernice, po katerih se dejanski ravna v svojem delovanju z ozirom na narodnostne manjšine. Te smernice so že zdavnaj opredeljene: asimilacija!

tema strankama, kar dokazuje posebno skupna akcija, da se prirede in pripravijo povsod po Hrvatskem skupni protestni shodi zaradi trboveljskih dogodkov. Vlada ima na razpolago zelo obširen material, ki osvetljuje delovanje komunistov in radićevcev na Hrvatskem. Akcija protestnih shodov je bila začasno prepovedana in pričakovati je, da sledi v kratkem razpust Hrvatske republikanske seljačke stranke, ker je sedaj posebno očito, da je voditelj radićevcev Stjepan Radić po zanesljivosti in točnosti brzojavki pariške agencije »Havas« takoj po svojem prihodu v Moskvo izjavil novinarjem, da je bil vedno velik prijatelj ruskih sovjetov.

Na seji ministrskega sveta je državni podtikanik Večeslav Wilder poročal zelo obširno o trboveljskih dogodkih in o aranziranih krvavih spopadih v Trbovljah. Sedaj je zbrana dolga vrsta dokazov o sistematični pripravi in organizaciji, da se izzovejo slični incidenti ne samo v Trbovljah, temveč po celi državi. Izdelan je bil gotov načrt za take incidente in spopade ne samo v Sloveniji, temveč povsod. V te načrte so zapleteni komunistični voditelji in tudi gotova struja klerikalne stranke. V Beogradu vlada splošno prepričanje, da so bili trboveljski dogodki inscenirani ter pripravljeni v krogih klerikalno-komunistične večine ljubljanskega občinskega sveta.

Po trboveljskih dogodkih je vlada te dni dobila v svoje roke mnogo važnih dokumentov, tajna navodila, ki so prihajala iz komunistične centrale v Beogradu. Ta navodila so bila namenjena gotovim komunističnim organizacijam, kako naj člani teh organizacij nadaljujejo svoje delo ter točno in do skrajnosti izvršujejo ukaze iz Beograda, kako imajo govoriti agitatorji na protestnih shodih in kako naj provokaterji izzovejo povsod spopade. Navodila so pozivala tudi vse člane neodvisne delavske stranke, da ustanove »bojne čete« s čiljem, da povsod izzovejo nered in nemire.

Na podlagi tega navodil komunistične centrale v Beogradu je vlada sročila razpravljala o vseh ukrepih, ki se imajo uvesti na podlagi zakona o zaščiti države. Konstatirano je bilo, da doslej protidržavni elementi niso še občutili polne strogosti zakona o zaščiti države. Ministrski svet je sklenil, da uporabi ta zakon strogo proti vsem, za katere je

dokazano protidržavno delovanje. Prihodnje dni je pričakovati v notranji politiki nove vladine smernice, kako se ima postopati proti rušilem občnega državnega reda in državne enotnosti. Vlada bo uporabila vso svojo avtoriteto, da pripravi anacionalne elemente k spoštovanju in mirnemu sožitju.

Razpustiti se imajo vse organizacije protidržavnih elementov in njih institucije. O tem izidejo v kratkem gotove vladne naredbe.

RAZPUST LJUBLJANSKEGA OBČINSKEGA SVETA.

Ljuba Davidović brani klerokomunistično večino.

— Beograd, 12. junija. (Izv.) Na podlagi informacij, ki jih je vaš dopisnik sročil dobil iz zanesljivega vira, se je razpust ljubljanskega občinskega sveta izvedel s predhodnim znanjem tentalne vlade. Veliki župan torej tega ni storil na svojo lastno pest. Naravnost nespametno in netaktno bi bilo, da bi šele, komaj imenovani veliki župan, ukrenil nekaj, kar bi potem vlada skušala zanikati in župana desavuirati. »Bodite popolnoma prepričani,« — je izjavila v notranjih zadevah vodilna oseba — »da vlada popolnoma odobrava in odobri akt ljubljanskega velikega župana«.

— Beograd, 12. junija. (Izv.) Razpust klerokomunistične večine v Ljubljani je bil včeraj predmet razgovorom in izmenjav mišli med posamnimi parlamentarci opozicijskega bloka. — Blok stoji glede tega vprašanja popolnoma pod vplivom dr. Korošca, ki je Ljuba Davidovića tako prepiral, da je začel ljuto napadati vlado in braniti komuniste. Današnja »Pravda« ne odobrava odloka velikega župana.

— Beograd, 12. junija. (Izv.) Ljubljanski občinski svet je še danes vedno predmet živahnih razprav v beogradskem tisku. »Vreme« naglašalo okolnost, da je bil glavni razlog razpustu ta, ker po zakonu o zaščiti države ne morejo komunisti sodelovati niti ne v samoupravnih korporacijah. »Vreme« pristavlja, da je bil že svoječasno stavljen od pokrajinske vlade predlog za razpust tega občinskega sveta. Splošno je prepričanje, da vodijo zadnje niti krvavim dogodkom v Trbovljah v klerokomunistično občinsko upravo v Ljubljani. Današnja »Politika« ugotavlja, da je razpust občinskega sveta opozicijske kroge zelo vznemirila. Vlada posveča trboveljski dogodkom vso pozornost in bodo obnem predmet razpravam na prihodnjih sejah ministrskega sveta.

DR. IVAN ROBIDA:

Rože ob potu.

Mati: Krivico delaš jim, Tomaž!
 Vsi niso taki ...

Hči: Oče, saj
 Andrej ni tak — on je pošten.

Tomaž: Pošten kot vsak — in kot noben!
 (razjarjen, strastno)
 Pa niti to! Ko naš mladič
 vam laže — vara tudi sebe —
 A v zlo samo zavesti tebe
 od kraja kani že plemič!

Mati: Nekdo je zunaj! Čuj!

Tomaž: Naprej!

IV. prizor.

(Prejšnji. Grajski pisar.)

Pisar: (prisiljeno) Dobr večer!

Mati: Bog daj!

4. Tomaž: (temno, ozlovoljeno) Ah vi?

In se mudi, gospod pisar?

Pisar: Mudi, in — ne! Vendar želi
 gospod grof Udo Modruški,
 da bi — kako naj rečem? —
 stvar ...
 zadevo morda — oprostite.

Tomaž: (osorno) Kaj čakate še tu? Pustite
 nas sama!
 Prav!

Tomaž: In kaj imate
 povedati, gospod pisar?

Pisar: (obotavljaje) Hm, — mnogo ... malo —
 naj pričnem!
 Gospod Andrej — grof mladi
 naš ...
 A mirno kri, gospod Tomaž! ...
 Mladost, saj veste — ni krepost.

Tomaž: (nevoljen) Pa kaj naj bo to meni mar?

Pisar: (brez ozira) Mladino našo se poznate.
 In kamorkoli se ozrem,
 vsak svojo vzbujil je norost.
 Ta pijančuje, — ta igra —
 pretepa eden se, — divja

spet drugi vse noči, — a čas
 preganja tretji si, da v vas
 k dekletom hodi!

Tomaž: (nestrpno) Toda vse
 kaj malo to zanima me.

Pisar: Mendà pa vendar-le! Samó
 nekoliko še potrpite.

Tomaž: Gospod, na kratko naredite!

Pisar: Kot vročkrven ves je rod,
 je tudi mladi naš gospod.
 A koncem koncev pa celó
 očetu je preveč bilo —
 in glej na mah je vse končal,
 v tujino sina je poslal ...

Tomaž: Pa kaj naj mene briga to?
 (Gleda si nekaj trenotkov ostro iz oči v oči.)

Pisar: (arogantno) Račune poravnati bo! —
 ... In prav zato, — sem sém
 poslan.

Tomaž: (ki ga v istini ne razume)
 Megle, i ste, kot zimski dan.

Pisar: (se priključeno vije) Tako bom jasen, mojster moj.
 Ne res, kdor ženske obljube,
 ta marsikaj jim obljubeje,
 da z zmago svoj si venča boj,
 In glejte! — to je tista stvar,
 od sile sita — da stoji
 »zvestoba večna in altar«
 in kar je sličnih besedi
 v prisegah takih vročih dni.
 Tem bolj je pa nerodno to,
 če pri obetih ni samó
 ostalo vse in če mesó
 morda postala je — beseda!

(cinično)

Tomaž: (še vedno
 vznemirja) ne razume, toda sluti nekaj in se
 Kaj naj to bo? To mi preseda.
 Pazite se, kaj govorite.

Pisar: (resno,
 rezko, nesramno)
 (hladno, stvarno) Jaz dobro vem, kaj govorim.
 Zato tembolj zdaj vi pazite.
 Kot menda veste, mojster škof,
 se v avanture mladi grof
 z deklicem vašim je zaplet.
 In kakor oče je velé,
 je mladi mož mu vse obstal,
 do pičice mu vse priznal
 kar je že bilo, — no, in to,
 kar je in kar še morda bo,

Tomaž: (se zbira) Za vraga vendar! Človek mi!

Francija voli novega predsednika.

Millerandov manifest na francoski narod. — Volitev novega predsednika v petek ob 14. popoldne.

— Pariz, 11. junija. (Havas.) Predsednik Millerand je naslovil na predsednika senata in zbornice pismo, v katerem naznanja svoj odstop kot predsednik republike.

— Pariz, 11. junija. (Izvirno.) Na današnji seji poslanske zbornice, ki je trajala od 14. do 15.20 popoldne, je bilo prečitano pismo predsednika republike, ki se, kratko sestavljeno, glasi: »Gosp. predsednik! Čast mi je naznaniti zbornici demisijsko kot predsednik republike. Aleksander Millerand m. p.«

— Pariz, 11. junija. (Havas.) Predsedstvo narodne skupščine je določilo, da se sestanek dne 13. t. m. ob 14. popoldne v Versaillesu kongres v svrhu volitve predsednika republike.

— Pariz, 11. junija. (Izv.) Aleksander Millerand, ki je že zapustil elyseevski palačo ter se preselil v svoje privatno stanovanje, je po svojem odstopu izdal na francoski narod manifest, v katerem med drugim pravi, da je po svoji izvolitvi za predsednika republike deloval edino na to, da ustvari in zagotovi Franciji mir, mir na znotraj, mir potem sporazuma z zavezniki in potem razvoja mednarodnih sporazumov pod zaščito Društva narodov, mir Franciji z izvršitvijo versailleske mirovne pogodbe, ki garantira Franciji gotovost repa- racij, mir Franciji z izvršitvijo diplomatskih aktov, ki so ustvarili novo Evropo.

Na znotraj je želel mir z odpravo vseh notranjih sporov, ki so obstojali pred vojno, da tako varuje pravice in koristi vseh državljanov, da morejo mirno in redno zasledovati svoj materialni in moralni napredek.

Vlada ni mogla pozabiti velikih, po vojni povzročenih žrtvah ter je zato naklonila vojnimi žrtvam več kot sto milijard. Vsa ministrstva tekom njegovega predsedstva so delovala na to, da se Francija dvigne v miru in pogumnem delu ter iz stanja po vojni.

Kot predsednik republike je ostal strogo zvest svoji dolžnosti ter je tudi po novih volitvah 11. maja t. l. hotel v polni meri izvršiti svojo dolžnost, ki mu jo nalaga ustava. Toda večina je odklonila njegovo ponudbo in zahtevala njegovo odstop. Ta zahteva je bila neupravičena ter v nasprotju z duhom in črko ustave, narekovalo je to zahtevo le strankarstvo, s čemer se seveda rušijo vse garancije konstitucije. Večina je zahtevala njegov odstop, čeprav po ustavi predsednik ne odgovarja nikomur, iz- vzevši v slučaju veleizdaje. Pod pritiskom izvenparlamentarnih sestankov in agitatorjev se je posrečilo večini, da je prisilila predsednika k odstopu. To je zelo nevaren precedens, ki odjemlje zvestost elemente stabilnosti in konstitutivnosti.

Predsednik smatra za izdajstvo, če se ne bi bil uprl tej zahtevi z vso silo. Upri se je, umaknil pa se je, ko je iz- rpal vsa legalna sredstva.

Koncem manifesta se Millerand zahvaljuje vsem tistim, ki so stali ob njegovi strani v tej borbi za ustavo, naglašujoč, da bo zopet, ko bo dana prilika, začel boj za svobodo republike in Fran- cijce.

— Pariz, 12. junija. (Izv.) Na kongresu je za volitev predsednika republike 819 glasov upravičenih, in sicer 489 iz poslanske zbornice in 330 iz senata.

Popolna zmaga nacionalistov v Albaniji.

Dve nasprotujoči si vladi. — Albanske manifestacije za Italijo.

— Beograd, 12. junija. (Izv.) Po uradnem obvestilu je katoliški škof monsignor Van Noli, bivši albanski delegat pri Društvu narodov, sestavljen v Valoni novo vlado. Noli je prevzel ministrsko predsedstvo in zunanje zadeve. Delvino notranje in ministrstvo finan- cian valonski narodni poslanec Tacati.

— Beograd, 12. junija. (Izv.) Iz Podgorice javljajo, da se je bivši mini- strski predsednik in prijatelj Jugosla- vlje Ahmed Zoga umaknil v Drač, od koder bo skušal organizirati zadnji udarec proti nacionalistom ali pa se umakniti v Jugoslavijo.

— Valona, 11. junija. (Izv.) Nova vlada je izdala manifest na narod, v katerem pravi, da je težka notranja kriza premagana in da je odstranjen režim nasilja. Manifest obljublja, da čimprej izvrši notranjo konsolidacijo Albanije in da bo vlada Van Nolinja skušala vse storiti, da ohrani red in mir.

— Beograd, 12. junija. (Izv.) Zuna- nje ministrstvo je prejelo uradna po- ročila o padcu Tirane. V mesto so vko- rakale čete Redžed Šaje in redne čete, ki so podpirale upornike.

RABINDRANAT TAGORE VODJA PANAZIJSKEGA GIBANJA.

— London, 11. junija. (Izv.) Indijski pesnik Rabindranat Tagore se je postavil na čelo panazijskemu gibanju. V Tokiju je bilo veliko manifestno zborovanje, na katerem je govoril tudi Tagore o kulturi azijskih narodov ter pozival vse narode velike Azije, da se združijo v enotno fronto proti evropski kulturi. Azijski narodi naj končno postanejo samostojni in naj se osamosvoje od kulturnih vplivov Evrope. Proti evropski kulturi mamona naj se postavi azijska kul- tura duha. Ustanovljen je bil poseben od- bor vodilnih mož Azije, ki imajo povsod začetki akcije za ustanovitev enotne fronte azijskih narodov.

VEZUV ZOPET BLJUJE.

— Rim, 12. julija. (Izv.) Že več dni bljuje Vezuv. Napravili sta se dve novi žreli. Varnostne oblasti so prepovedale po- tovanje na Vezuv. Do sedaj še ni povzročena nikakr materijalna škoda.

NAPETOST MED AMERIKO IN JAPONSKO.

— London, 11. junija. (Izv.) Napetost med Ameriko in Japonsko še vedno narašča. V begu zapušča Amerikanci Japo- nsko. Japonci so sklenili izgnati iz njih de- žele vse Amerikance. Na velikem zborova- nju je govoril tudi indijski pesnik Rabin- dranat Tagore o ameriškem prisiljenem zakonu. Pozival je Japonce na slovo in od- ločen boj.

Politične vesti.

— Rekonstrukcija vlade. Po poro- čilu iz Beograda so se večerj nadalje- vala v vladnih krogih posvetovanja o rekonstrukciji vlade. Pozitivni rezultati še niso doseženi. Toliko je gotovo, da odpotuje za pravoslavne binkošne praznike, to je v nedeljo, ministrski predsednik Pašić na Bled in da ob tej priliki predloži Pašić Nj. Vel. kralju v podpis ukaz o imenovanju novih mini- strov.

— Zlom nasilne politike napoveduje današnji »Slovenec«. Evropa se nahaja pred moralnim prepovedom. »Duh no- vega časa pa mora očistiti in povzdigi- niti tudi naše politično življenje.«

— Problemi naj se rešujejo v »duhu soli- darnosti in miroljubnosti«. Prav tako! Pred vsem pa želimo, da ta »duh soli- darnosti in miroljubnosti« razsvetli vo- ditelje našega opozicijskega bloka, da jih navdahne z dobro voljo, da se enkrat že postavijo na spravljivo stališče medsebojnih kompromisov. Kdo so vendar tisti, ki v jugoslovenskem poli- tičnem življenju neprestano rovarijo in zmedo delajo? Ali niso to gg. Radišji, gg. Spahovci, gg. Korošci in v. najno-

vejšem času gg. Davidoviči. Leta in leta pridiguje Radič revolucijo, odcep- itve Hrvatske od komaj ujedinjene do- movine, razdružitve, federacijo, repu- bliko, seljaško diktaturo in druge take neumnosti. Ali uvajamo v naše politič- no življenje nov duh, duh »evropske krščanske demokracije«, če stopamo, kot to dela SLS, s tem nesrečnejšem v politične zveze in ako mu na podlagi take zveze podaljšujemo življenje in vli- vamo novo upanje na zmago, to se pra- vi na brezuspešno nadaljnje rovarjenje proti naši državi? Lepo govoriti in pi- sati je lahko, praktično se po lepih be- sedah ravnanje, pa je težje. Sicer je tudi to dvomljivo, ako bi gospodje v opozicijskem bloku le hoteli biti do- bre volje in se navdihniti duha »solidar- nosti in miroljubnosti«, zlasti v vpraša- nju, ki se tičejo našega notranjega na- predka in konsolidacije.

— Izjava zagrebških socialistov. Z ozirom na dogodke poslednjega časa so se sestali Socialistična stranka Jugo- slavije, Glavni radniški savez Jugosla- vlje in Savez socialistične omladine Jugoslavije v Zagrebu ter na seji 10.

junija sklenili resolucijo, iz katere iz- haja, da niso socialistične stranke sklenile poslednjega generalnega štrajka v Zagrebu. Resolucija obsoja sodelova- nje delavstva z meščanskimi strankami. Končno izjavlja resolucija: Z ozirom na krvave dogodke izjavljamo, da smo Jugoslovenci, toda odločni nasprotniki obojestranskih in krvavih obraču- nov ter izjavljamo, da smo protivniki tako belega kakor rdečega terorja. — Tako socialisti! Naši klerikalci pa se nikdar ne bodo ponižali, da bi priznali svoje grehe in se izdali za Jugoslovence, kakor delajo socialisti! Klerikalci bodo še nasprotovali jugoslovenski državi in nacionalni ideji, kljub temu, da se ji pokoravajo že tudi najekstremnejši so- cialistični elementi Jugoslavije!

— Borba za nacionalno misel ne sme biti v nasprotju s človečanskim idealom krščanstva, tako vzklila da- našnji »Slovenec«. Točno! Saj tudi ni v nasprotju s pravim idealom krščan- stva! Nacionalna misel nasprotuje sa- mo človečanskim idealom krščanstva, kakoršne pridigujejo klerikalni listi, kot jih potvarjajo klerikalne stranke, ki se iz strankarskih motivov postavljajo v nasprotje s strankami čistega nacio- nalnega idealizma in temu primerno vse ideje krščanstva izpreobračajo, da lahko umetno vzpostavijo nekako na- sprotno med nacionalno mislijo in ide- alom krščanstva. Nacionalizem na- sprotno samo klerikalizmu! »Sovra- štvo proti moralnim in socialnim vred- notam vere in cerkve se mora umakni- ti globokemu umevanju.« »Slovenec« se temeljito moti, ako misli, da je pot do takega umevanja — klerikalizem in da se s pripadnostjo in klerikalni politični stranki že pridobi »umevanje moralnih in socialnih vrednot vere in cerkve«. Nasprotno vidimo, da gine to umevanje, ker se duhovščina kot najbolj poklicani činitelj tega »umevanja« odteguje raz- širjevanju »umevanja« in se rajši podi za klerikalnimi posvetnimi in politični- mi cilji. Ali ima morebiti avtonomija kaj opraviti z umevanjem vere in cerkve, ali je nasprotovanje do enotne nacio- nalne države koristno »umevanju« vere in cerkve v naši državi? »Umevanje vere in cerkve« bi v Sloveniji kolosalno napredovalo, ako se duhovščina odte- gne javnemu, odnosno političnemu ži- vljenju ter živi samo za svoje verske in cerkvene ideale, z drgimi besedami, ako se duhovščina depolitizira, ako prenehajo klerikalne stranke! Takih žr- tev pa zopet niso vredni katoliški ver- ski in cerkveni ideali, poročje klerikalni voditelj!

— Ustanovitev slovaške kmetijske stranke. V ponedeljek se je vršil v Tr- navi blizu Vratislave ustanovni zbor Slovaške kmetijske stranke (Slovenska strana rolnicka), ki si je izvolila za pre- sednika kmetovalca Jana Koučeka, za prvega tajnika pa patra Vanaka. Osred- nje glasilo te nove stranke postanejo »Rolnicke Hlasve«. Pred zborovanjem je služil sv. mašo pater Vanak. Zboro- valci so odposlali prezidentu republike Masaryku vdanostno brzojavko. Stranka se nasloni na strokovne organizacije krščanskih kmetovalcev, ki so bile ustanovile pred kratkim, ker niso bile zadovoljne s politiko Hlinkove ljudske stranke. V vprašanju avtonomije zahte- va stranka cerkveno, gospodarsko, kul- turno in upravno samoupravo, v kolikor ne nasprotuje enotni češkoslovaški re- publikli. Nadalje zahteva nova stranka konfesionalne šole ter obvezni verski pouk. Nova stranka ne bo oponirala vladi v Pragi. Stranka zahteva tudi olajšanje agrarnih davčnin.

— Rykov o Herriotu. Pred sovje- tom ruskih komisarijev je ta dni govoril Rykov o splošnem gospodarskem polo- žaju ter pri ti priliki očrtal razvoj me- sebojnih stikov med Francijo in Rusijo. V prvih letih sovjetske vladavine Francija ni hotela niti najmanjše zveze z moskovsko vlado in je rajši podpirala in oficijelno priznavala razne protisov- jetske, revolucionarne pokrete v Južni Rusiji, med temi zlasti Vranglovo voja- ško aventuro. Na kongresih v Genovi ter v Hagu je Francija pritiskala na vse ostale države, da niso priznale sovjet- ske Rusije in da niso stopile v stike z moskovsko vlado. Po teh dveh kongre- silih je sledila bolj umirjena doba. V zad- njem času pa so se medsebojne zveze zopet poslabšale. Zmaga levičarskega bloka v Franciji, zlasti pa vodja tega bloka Herriot bo situacijo popolnoma iz- premenil. Herriot je pred dvema letoma posetil Rusijo ter že tedaj zastopal sta- lišče takojšnje upostave rednih gospo- darskih in političnih odnosov med Francijo in Rusijo. Na koncu je Rykov izrazil upanje, da nova francoska vlada s Herriotom na čelu upostavi normalne odnose med Francijo in Rusijo ter takoj pristopi k gospodarskim pogaja- njem. Ta pogajanja bi z ruske strani vodil londonski sovjetski poslanik Ra- kovski.

— Ženska volilna pravica na An- škem. Odbor angleške spodnje zbornice je z 38 proti 11 glasovom sprejel za- konski načrt, ki prislova ženam, ki so prekoračile 21. leto, volilno pravico. Na ta način se v Angliji uvaaja popolna po- litična enakopravnost med možem in

ženo. Predlog je stavil član delavske stranke Adamson, in sicer pri razpravi volilnega zakona. Henderson, državni tajnik za notranje zadeve, je pri ti priliki naglasil stališče vlade, ki želi upostaviti v angleškem javnem življenju popolno enakopravnost med možem in ženo. Če parlament sprejme ta načrt, se po- množi število volilcev za 4 in pol mili- jona glasov. Danes uživajo volilno pra- vico ženske v Angliji samo žene nad 30 letom.

Julijska krajina.

— Smrt slovenske zdravnice v Trstu. Po poročilu iz Trsta je včeraj 11. t. m. ob 11. dopoldne umrla zdravni- ca dr. Nada Slavikova, hčerka vo- ditelja tržaških Slovencev dr. Edvarda Slavika. Gospodična Slavikova je naj- prej študirala medicino v Gradcu. Tu je morala med vojno prekiniti svoje študije. V tem času se je namreč dogo- dil o priliki neke patriotske manife- stacije, da je bilo vse mesto razsvetlje- no in da so vsi stanovci postavili luči na okna. Gospodična Slavikova pa je to prepovedala na svojem stanovanju. Njeni tovariši-dijaki so jo zaradi tega ovdolili vojaški oblasti, ki je proti njej uvedla strogo preiskavo. Da se izogne gotovim šikanam, je zapustila Gradec ter odšla domov v Trst. Po prevratu leta 1920 je promovirala na praški uni- verzit z dobrim uspehom ter nato vstopi- la v prakso v tržaški mestni bolnišni- ci. Ves čas je poslovala tudi kot šolska zdravnica Ciril Metodove šole pri Sv. Jakobu, kjer je bila med prebivalstvom zelo priljubljena. Vse jugoslovenske kroge v Trstu je njena nepričakovana smrt zelo presenetila. Smrt je zelo tež- ko zadelo rodbino in pa tudi šolsko dru- štvo v Trstu. Pogreb pokojnice bo ju- tri v petek ob 9. dopoldne. Bodí ji ohranjen priazen spomin, njeni cenjeni rodbini naše sožalje!

— Sovrašstvo za sovrašstvo. V faš- istovskem »Il Popolo di Trieste« pripo- veduje neki trgovec iz Milana (?), kako je pri svojih trgovskih poslih v Ljublja- ni nosil ostenativno fašistovski znak, katerega pa je moral spravit v žep na zahtevo nekaterih mladih ljudi na Po- ljanski cesti. Potem opisuje skrb redar- stvenih organov za njegovo varstvo. Spremljali so ga na kolodvor, od tam na ravnateljstvo in ko je odpotoval, sta šla z njim do Rakeka dva detektiva. Ko je v Ljubljani v hotelu dobro jedel in pil, se je po njegovem pripovedova- nju zbrala pred hotelom velika množi- ca, poklical je redarje, ki so vstraho- vali ljudi in v spremstvu redarstvenih organov je mogel dokončati svoje tr- govsko posle! Res, zanimiv italijanski trgovec, ki dela »afere« v Ljubljani pod redarstveno zaščito! Mi pa nimamo redarstvene službe za to, da bo varovala italijanske izvažce in jim dajala potu- ho! Med nami se lahko svobodno giblje vsak tujec, kdor se obnaša, kakor se spodobi. Nobenemu dostojnemu tujcu se pri nas ne skrivi noben las — toda izživljanja tujcev na naših tleh pa ne bomo trpeli! In nesramno izživljanje je to, ako nosi italijanski trgovec pri svo- jih poslih fašistovski znak, pod katerim trpi neizmerno gorje jugoslovensko ljudstvo v Julijski Krajini. Ni res, kar trdi »Popolo«, da prispeva k slovenske- mu sovraštvu do Italijanov držanje Ju- goslovenov v Italiji, marveč res je, da ne vzbujajo nikake naklonjenosti do Ita- lijancev barbarsko in surovo postopanje z našimi brati v Julijski provinci. So- vraštvo za sovrašstvo! Kadar bo sijala italijanska ljubezen nad Julijsko Kraji- no, potem si postavimo geslo: Ljubezen za ljubezen! Fašistovski znak pomeni nam danes sužnost za naše primorske brate, spoštovan pa bo, kadar dobe na- ši bratje svoje pravice! Onemu milan- skemu (?) trgovcu se v Ljubljani ni zgodilo nič hudega, prav pa je storil, da se je oglašil, da bodo vedeli vsi oni Italijani, ki iščejo trgovskega zaslužka med nami, kako se imajo v Ljubljani obračati. Kdor bi se pa še predrznil iz- življati, naj si zapomni, da je v polni ve- ljavi pri nas pregovor: Kdor išče, najde!

— Rijavčev koncert v Gorici. V so- boto 14. t. m. priredi pod okriljem Pevske- ga in glasbenega društva naš goriški ro- jak tenorist Josip Rijavec v Trgovskem domu koncert z zanimivim vzporedom.

15. t. m. bo Rijavčev koncert v Ajdovščini. — Proti prohtu Faidutti je sprejel goriški fašisti osto resolucijo, v kateri mu zabranjuje povrnitev v Gorico. Fašisti si- kajto jeso na prošta Faidutti in ga ime- nujejo najogabnejšega petičca avstrijs- kih mogočincev. Res je, da se je proht Faidutti zelo spretno gibal med avstrijs- kimi plemenitimi in naj-ljubejšimi osebam okoli dvora ter je bil tudi na dvoru naj- boljše zapisan, toda vse njegovo avstrijs- kinstvo je šlo izključno v prilog Italija- nam v Primorju. Ako bi se bila vojna pre- počela Faidutti je bil na Gorici, bi bil storil on za Italijanstvo v Go- rici več nego je storil znan lišjak bivši glavar dr. Pajer. Faidutti je rojen, kakor znano, pod slovenskim krovom v Benečiji.

— Za gradbo železnice Sv. Lucija. Predel-Trbiž se je znova zavzela goriška trgovska zbornica, ki je poslala prometne- mu ministru tozadevno spomenico, v kateri svojo željo temeljuje s še znanimi

argumenti. Zahteva se, da se da tej zvezi prednost pred vsemi drugimi, ki se spra- vlajo v stik s predeljsko progo. Navzoči so bili pri seji goriške trgovske zbornice tudi zastopniki raznih gospodarskih dru- štav in trgovskih ter industrijskih tvrdk, kateri so sopolisali omenjeno spomenico. Vse to pa ne bo pomagalo nič, ker za zve- zo med Predelom in morjem tiči zahteva Benetk, da se one uspešno zvežejo z za- ledjem, in ni dvoma, da bo zahteva Benetk v Rimu veljala več nego ona Gorice ali pa Trsta. Goriška trgovska zbornica pa bo morala najbrže v kratkem prenehati go- voriti imenom gospodarskih in trgovskih krogov dosedanjega svojega območja, ker se njeno področje znatno zmanjša s tem, da odpadeta sefanski in postojanski okraj, pod tržaško trgovsko zbornico, bovski, ko- bariški in trbiški okraj pa pod videmsko trgovsko zbornico, in stane Gorici komaj tretjina dosedanjega obseja. Tako izgubi Gorica dan na dan kos svoje nekdanje veljave.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 8. zvečer.

prstan. Mladinska predstava za otroke osnovnih šol kranskega okraja. Izven. Četrtek, 12. junija: Izgubljene duše. Red F. Petek, 13. junija: Zaprti. Sobota, 14. junija: Ob 3. popoldne. Mogočni prstan. Mladinska predstava. Izven.

Opera.

Začetek ob pol 8. zvečer.

Četrtek, 12. junija: Tosca. Poslovilni večer gđne. Zikove in g. Simenca Izven. Petek, 13. junija: Traviata. Gostovanje operne pevke Anke Milčeve. Red E. Sobota, 14. junija: Carjeva nevesta. Red B. Nedelja, 15. junija: Ptkova dama. Na čast gostov kongresa Udruženja vojni in va- lidov. Izven.

★ ★ ★

— Z razstave ruske knjige in gra- fike. Dodatno k svojemuj včerajšnjemu poročilu o tej razstavi še omenjamo, da so izloženi krasni, umetniško dovršeni lesorezi ruskih kn (svetih podob) — delo g. Kazanoviča. Lesorezi so tako fino, okusno in umetniško izvrše- ni, da zaslužijo največjo pozornost. So to ikone, kakršne se nahajajo po starih ruskih cerkvah in ki vzbujajo zlasti pri zapadnjakih veliko občudovanje. Zani- mivo je, da je tvorec teh lesorezov g. Kazanovič uslužben pri železnici v Ljubljani in da izdeluje te lesoreze v Litji, kjer stanuje. Sprejema tudi na- ročila. Priporočamo znova poset te razstave, zlasti pa naj nihče ne zamudi si ogledati te lesoreze, ki so res prava znamenitost. Vstopnina znaša samo 3 D.

I. KONGRES SLOVANSKIH ETNOGRAFOV IN GEOGRAFOV V PRAGI.

V sredo 4. junija je bil v Pragi otvor- jen I. kongres slovanskih etnografov in geografov v Pragi. Zborovanje je otvoril predsednik pripravljalnega odbora kon- gresa, prof. dr. J. Polivka, ki je po- zdravil predstavnika diplomatskega kora, pooblaščenega ministre in izredne poslanke kraljevine SHS in Romunije, Nesida in Hlotta, poljskega charge d'affaires dr. Baderja, zastopnika predsednika, ministra Gira, dr. Hožo in Markoviča in ostale člane vlade parlamenta in senata in konč- no zastopnike javnih in znanstvenih orga- nizacij. V svojem nadaljnjem govoru je na- vajal, da je našel kongres nenavadno od- mev, kar je znak, da je bil kongres pri vseh slovanskih narodih smatran kot po- treben. Inicijativo je dal odlični predstavi- nik obseh na kongresu zastopanih disciplin prof. Zoran Cvijić, predsednik kralje- vje srpske akademije znanosti, na čegar predlog je bila Praga izvoljena kot sedež kongresa. Pripravljalni odbor je izvolil Cvijića za častnega predsednika. — Kon- gres je v ostalem naravnost iznenadal Pra- žane, tako velika je bila udeležba na njemu. Prišlo je vsega 400 geografov in etnografov, med njimi 35 Jugoslovenov in 90 Poljakov, kar se posebno podčrta. Poljake je namreč gonila neka nevidna defetistična moč, ali končno je zmagal dobi duh Slovanski in prišli so v nena- vladno velikem številu.

Kongres se je oficijelno pričel 4. junija, ali poedine grupe strokovnjakov so bile v Pragi že od 30. maja naprej, ker so de- lale izlete radi študij geografsko-morfo- loških fenomenov. Večina Jugoslovenov je prišla 3. junija ob 7. jutraj. Iz Slovenije so se udeležili kongresa: Dr. Niko Zupa- nič, direktor etnografskega muzeja v Ljub- ljani, univerzitetni prof. dr. Gavazzi in prof. Kotnik iz Ptuj, predsednik tamoa- njega muzejskega društva. Ob 8. istega dne se bil prvi sestanek v veliki dvorani »Meštanske besede« v Vladoslavlski ulci. Drugi dan ob 11. je bila slavnostna otvo- ritev kongresa v panteonu Češkega Mu- zeya, ki se nahaja v prečelu jrga v Vac- lava. Pred vzhodom so vibrala gostom na čast velike zastave.

Prof. Polivka je h koncu svojega go- vora nazdrvil predsedniku Masaryku kot velikemu reorganizatorju češke znanosti s trikratnim »Slava!« klicem, čemur so se gostje, ki so vsajli s sedežev, navdušeno odzvali. Po izmenjavanju pozdravnih na- pitalah so povzeli zastopniki znanstvenih korporacij in predstavniki posamičnih obla- sti. Za češkoslovaško vlado je govoril mi- nister dr. Markvič, za ministrstvo javnih del sekcijski šef Fiser, v imenu jugoslo- venskih znanstvenikov prof. dr. Zoran Cvijić, za poljsko delegacijo prof. Romek, za rusko akademijo znanosti akademik J. F. Karski, za ukrajinske znanstvenice in štivitelje v češkoslovaški prof. O. Koles- ka, za bolgarske znanstvene korporacije

prof. L. Šišmanov, v imenu ruskih učencev v češkoslovaški prof. Nikolaj, v imenu Karlove univerze rektor prof. Pastrnek, za češko akademijo znanosti in umetnosti njen predsednik prof. Zabaty, za češkoslov. geografsko društvo prof. Nikan, za ševčenkovo društvo znanosti prof. Stundskij in za češkoslovaško etnografsko društvo prof. J. Horak.

Popoldne so začele delati znanstvene strokovne sekcije, vsaka v svoji dvorani. Bista sekcija — geografsko-regijska — je zborovala na Albertovem 6 in je izvolila za svojega predsednika Slovenca dr. Niko Zupančiča. Zvečer so bili kongresisti gosti v Narodnem divadlu, kjer se je pela »Prodana nevesta«.

Glasbeni vestnik.

Ob slovesu Zikove in Šimenca.

Tako malo jih imamo in še to nam je jemljilo.

Dve zvezdi na obzorju našega gledališkega življenja, izmed katerih je poslednja komaj dobro in mogočno začela v vsej svoji bleščavi — nam zaideta za gorami zagrebškega gledališča. — Sedaj naenkrat kar dva, ki jih ne bo treba rediti doma, bi dejal oni rodoljub, ki je pred leti vzdihoval za Rijavcem.

Naše uredništvo je naprosilo gđ. Zikovo in g. Šimenca za nekaj podatkov o njihovem delovanju, katero nam poročevalce opisuje takole:

Kratki razgovor z gđ. Zikovo mi je šele v pravi luči pokazal osebnost, katere mi baš radi njene velike, mogoče prevelike skromnosti niti poznali nismo in je niti pravilno, zadostno ceniti nismo znali. Na vprašanje, če bi hotela podati nekaj informacij, vtisov svojega bivanja med nami, mi je dejala:

»Vidite gospod, to je težko — govoriti o stvarih, od katerih se nam je v najkrajšem času ločiti in katere imamo radi. Ljubljana pomeni velik del mojega življenja; saj sem baš v Ljubljani stopila na deske, ki pomenijo življenje, saj sem baš v Ljubljani pričela svoje kariero...«

»Kako pa je prišlo, da ste se odločila za gledališki poklic?« jo vprašam.

»To je prišlo polagoma, s časom. Ze v zgodnji mladosti sem rada prepevala in s sedmimi leti sem znala že celo »Prodano nevesto«, katero sem si tudi sama spremljala. V samostanu v Draždanah, kjer sem prebila šest let, sem bila vso dobo najprijetljivejša »Vorsängerin«, pela sem solo tudi v cerkvi. Ravno s tem petjem se mi je samostan tako priljubil, da sem na vsak način hotela postati redovnica. In morala je poteti marsikatera grenka solza, preden sem se privadila misli, da moram zapustiti samostan, v katerem sem užila toliko časti in ljubezni radi svojega petja.

Pozneje sem prišla v Prago k učiteljici petja, znani gospe Rosenkrancovi. Pri njej sem dobila vse. Pevsko vzgojo, gotovost nastopa in spoštovanje do umetnosti. Zbrala je z večjo roko krog sebe najuglednejše praške in tuje osebnosti, ter dajala svojim učencem tako možnost prostega, umerjenega nastopanja.

Moj prvi angažma bi moral biti v gledališču na Kralji. Vinohradci, vendar je slučaj nanesel, da sem podpisala nekoliko dni prej za Ljubljano. — Moj oče se je sicer spočetka upiral, potem pa je privolil. Prišla sem v Ljubljano, kmalu zatem pa je v nogradsko opero s Hilarijevo afero razpadla in se razšla. Bila sem torej dvakrat vesela, da sem prišla v Ljubljano.

»Oprostite, da vas prekinem — ali vam je bilo v teh letih kdaj žal, da ste podpisala za Ljubljano?«

»Da vam povem odkrito — nikdar! Sicer bi pač ne ostala tu celih pet let, ko sem imela vendar sijajne ponudbe za Bratislavo, Prago, kamor so me celo trkali povabili.«

»Kakšen vtis je napravila na vas publika, o kateri tako radi govorite, da je mrtva in mrzla?«

»Vidite, gospod, to je ono, česar bi jaz nikdar ne mogla trdit. To je tudi vzrok, da sem s težkim srcem podpisala za Zagreb. In zdi se mi, da zapuščam prijatelje, verno in mojo, ki me nikdar ni izdala...«

Iz vsega njenega ljubeznivega pripovedovanja sem posnel, da je podpisala drugam samo radi večje možnosti umetniškega udejstvovanja, radi neumornega stremjenja navzgor!

In sedaj, kaj nam zapuščajo? Celo vrsto svetlih, bliskavih postav, ki so šle mimo nas v dolgi vrsti ter nam zapustile neizbrisane vtise neobčajne individualnosti.

Kakor pripoveduje dalje, je nastopila pri nas 238krat in to vse samo v prvih vlogah mladodramatske atroke, ki nedvomno zahteva največ in najboljšo.

In mi Ljubljanci in iz dolge vasi, mi težkoplačasti, mi danes slutimo, da z Zikovo odhaja mnogo, ko pa je ne bo več med nami — bomo spoznali! In hudo nam bo po njej, ki nam je dala pet lepih let svoje mladosti!

Toda še eden je, ki tudi odhaja. To je naš Šimenc. Ko sem ga poprosil za informacije, mi je dejal: »Veste, mnogo ni, vendar, kar je, to je resnično!«

»Torej, da vam rečem, študiral sem za komaštra! Pa je šlo vse še nekam srečno, samo v predmetih, ki imajo opravka z glasbo, to so, kar boste najbrž vedeli: gosli, klavir in petje — v teh mi je šlo nekako bolj trdo. Drugi, zlobni jeziki so dejali, da psloh, ne gre, toda jaz sem vseeno spoštoval samega sebe in sem upal. Pa ni šlo in tik pred maturo so me radi nezadostnega znanja v omenjenih predmetih odločili. No, in šel sem. Medtem pa sem še vedno prepeval v družbah (vsak slovenski pevec začne menda v družbah) in radi so me imeli. Bil sem takrat splošno iskran baritonist! Tako sem prepeval po Trstu, dokler me ni iztaknil g. Skrbinec, takrat ravnatelj slovenskega gledališča v Trstu, ki me je pregovoril, da pristopim. In res! Dobil sem celo nekaj gaže in hotel sem na konservatorij. Tedanji ravnatelj Luccarini mi je obljubil, da me bo poučeval brezplačno, kar je moji tudi storil. In postal sem tenorist. Nuž!

me je potem vzel v Maribor, kjer sem pol vse operetne partije in igral tudi v drami, dokler nisem odšel na gostovanje v Ljubljano, kjer sem potem tudi ostal. Tu sem se lotil opernih tenorikov partij in v enem letu sem pod vodstvom g. ravnatelja Rukavine pridobil toliko, da sedaj morem v Zagreb!

»Kako študirate svoje vloge?«

»Muzikalno vse pri korepetitorju. Smiselno in igralno potem ob priliki ali nepriliki. Zidam počasi — doma, na cesti, v kavarni — dokler ni vloga izdelana. Grem v pojmovanju, v izražanju svojo pot in sem težko dostopen drugosmernemu pojmovanju režiserja. — Od Zagreba si obetam mnogo. Razmaha in popolnjenjale!«

Tako Šimenc!

In danes se poslavljata oba v svojih najboljših partijah, kot Tosca/Zikova in kot Cavaradosi/Šimenc.

Poslavljata se dva, ki smo jih imeli radi! Od nas gresta umetnika, katerima smo radi sledili, s katerima smo se radostili, s katerima smo se solzili.

Hvala jima, srčna hvala, toda če sta naša, se bosta vrnila, vrnila, ko bo najvišji dan!

Dame finega okusa

vabimo, da si ogledajo nedosežno krasne vzorce jumperjev po zmerni ceni v izloži modne trgovine

Fran Lukič, Pred škofijo 19

3510

— Poslovilni večer gđ. Zikove in g. Šimenca. Danes zvečer je v opernem gledališču poslovilni večer gospodične Zikove in gospoda Šimenca. Pri tej priliki se poje opera »Tosca«, v kateri tudi oba člana nastopita in v kateri operi sta zela vselej največje umetniške uspehe. Občinstvo vabimo, da se v obilnem številu vdeleži tega poslovilnega večera.

— Pevski zbor Zveze jugoslovenskih železničarjev začne v petek 13. t. m. ob 20. uri zvečer z rednimi pevskimi vajami. Radi važnosti pridite vsi! Novi pevci dobrodošli. — Pečovodja.

— Vseslovensko društvo prijateljev glasbe. Prešli smo: Kompozitist in virtuos na gosli g. Peter Stanojevič, naš rojak, ki živi že del časa stalno na Dunaju, priredi v teku poletja in v jeseni več koncertov po Jugoslaviji ter bo v teku meseca julija koncertiral v nših kopališčih, med drugimi v Rog. Slatini, na Bledu, Dobri in Laškem in Rimskih toplicah. G. Stanojevič snuje na Dunaju »Svesko Pansl. društvo prijatelja muzike«. Ta ideja bi morala vzbuditi zanimanje vseh naših muzikalnih krogov, predvsem pa je dolžnost naših na Dunaju študirajočih dijakov in inteligentov sploh, da sodelujejo pri tem društvu. Namen društva je, gojiti na polju umetnosti — tukaj torej muzike — vzajemnost vseh slovenskih plemen, predvsem pa upoznavanje in populariziranje slovenskih muzikalnih del, ter poinditi muzičarjev in kompozitov. Kot centrala tega društva je zaimljena Dunaj, ter je v eminentnem interesu vseh naših domačih muzičarjev in kompozitov, da to društvo v vsakem oziru podpirajo, ker bodo od tega imeli le sami največjo moralno in materialno korist. Glede prvega sestanka, katerega je imelo društvo, poslano je sledeče poročilo: Dne 5. junija t. l. se je vršil pri našem poslanstvu na Dunaju prvi sestanek »Sveskog panslovenskega društva prijatelja muzike« ter so bili prisotni: naš poslanik minister Milojević s soprogo, sekretar poljskega poslanstva prof. dr. Berger, sekretar našega poslanstva dr. Bernot, ruski pianist in prof. dunajske akademije za muziko Paul de Conne, sekretar češkega poslanstva Jan Jindra, sekretarica naše ženske zadruge gosp. protinka Mišička, podpredsednica iste zadruge gosp. Rakasovička, blaginajca gosp. Sarga in Aleksander Stoič, predsednik menze. Kompozitist Peter Stanojevič je v obširnem ekspoziciji razložil svoj plan o osnovanju »Sveskega panslovenskega društva prijateljev muzike« s centralo na Dunaju. Češka, ruska in poljska stran udeležencev se je z nepričakovanim navdušenjem zavzela za stvar. Sestavi se je takoj akcijski odbor, ter se je zaključilo, da se prej ko mogoče započne z aktivnim delom. Sklenilo se je tudi, da priredi društvo prvi veliki koncert na Dunaju še v teku tega meseca za vse dunajske Slovence, ter bodo zastopane kompozicije vseh slovenskih muzičarjev. Ta anketa je za daljni razvoj medsebojnega spoznavanja, za popularizacijo naših slovenskih skladb, muzičarjev in kompozitov, največjega pomena. Mislim, da ni potrebno naglašati posebno, da pomem to delo, počasno vzgojo naše publike k razumevanju in uživanju slovenske klasične muzike, kar znači gotovo lep napredek na splošni kulturni vzgoji našega in slovenskih narodov sploh. Upati je samo, da najde ta akcija popolno razumevanje in brezzjemno podporo vseh naših slojev, da na ta način pomagajo pri vzgoji naše publike ter pripomorejo našim skladbam, našim muzičarjem in kompozitom med širnim svetom enkrat do onega slovesa in ugleda, ter iste popularnosti kakor jo uživajo njihovi drugovi drugih narodnosti. Upamo, da bo naša publika podpirala inspiratorja tega pokreta, kompozitista g. Stanojeviča z obilnim obiskom njegovih koncertov. Zeleti bi tudi bilo, da različni lastniki koncertnih lokalov podpirajo naše umetnike predvsem na ta način, da jim stavljajo lokale na razpolago, če že ne brezplačno, pa vsaj za minimalno odškodnino, zavedajoč se, da s tem podpirajo umetnika ter pomagajo lastnemu narodu zopet stopnjo višje v družbu kulturnih narodov. Eventuelne daljne informacije daje kompozitist g. Peter Stanojevič na Dunaju XIX, Friedlgasse 45.

Kraljevska dvojica v Ptuj.

Iz Ptuja nam poročajo:

V nedeljo točno ob 12. je privozil dvorni vlak skozi postajo Ptuj, ni se pa ustavil, marveč je nadaljeval pot direktno v Ormož. Tu je kraljevska dvojica izstopila in nadaljevala vožnjo v avtomobilu do Varaždina. Ogromna množica občinstva iz Ptuja in okolice je čakala, da pozdravi svojega kralja in kraljico. Na peronu v Ptuj je bil zbran Sokol z naraščanjem, ki je kraljevskemu paru zaeno z drugim prebivalstvom priredil burne ovacije. V popoldanskih urah se je bliskoma raznesla vest, da se kralj in kraljica ustavita v Ptuj, — Sokoli so med tem okrasili kolodvor in vhod pri mestnem magistratu s krasnimi preprogami in zelenjem, deklice so ovenčale dvorni voz s cvetjem in girlandami. Meščani so razobesili zastave, okrasili okna ter delali v vsej naglici na pripravah za najlepši sprejem v Ptuj. Več tisočglava množica se je nabrala na Florijanskem trgu ter nestrno pričakovala prihoda kraljevskega para. Točno ob pol 20. zvečer se je pripeljal dvorni avtomobil pred mestni magistrat. Sokoli z naraščanjem, požarna bramba in športniki so tvorili špalir. Občinstvo je obkolilo avto, da ni mogel nadaljevati poti, na kar sta kralj in kraljica izstopili. Godba je zaigrala državno himno, množica pa neprestano vslikala kraljevskemu paru in mu prirejala navdušene ovacije.

Kralja je najprej pozdravil veliki župan dr. Pirkmayer. Pri sprejemu so bili navzoči zastopniki vseh vojaških in civilnih oblasti ter raznih društev, kakor tudi ptujska duhovščina z mestnim prostom na čelu. Mlad Sokolič Branko Salamon je z navdušenim nagovorom pozdravil kraljico ter ji podaril šopek cvetlic. V prisrčnih besedah je nagovorila kralja gđ. Vlasta Tancig ter mu podarila šopek belih cvetlic. Na to so pozdravili vladarja komendant mesta, g. župan mesta Ptuj Blažek, prošt Jurkovič v imenu duhovščine, ki je poljubila kraljičino roko, dr. Travner kot zastopnik sodišča, dr. Salamon v imenu »Sokolov«, Skaza v imenu Orla. Steudte v imenu požarne brambe, dr. Fermevc v imenu »Petovci«, župan Podgoršek v imenu občine Breg. V imenu Nemcev je pozdravil kralja Pirich v nemškem jeziku. Navzoče zastopnice slovenskega ženstva v Ptuj so bile predstavljene tudi kraljici, ki je kazala prav prisrčno veselje nad navdušenim sprejemom. — Kraljevska dvojica, spremljana od nepopisnega navdušenja prebivalstva, se je nato odpeljala skozi mesto na kolodvor, kjer se je nabrala ogromna masa občinstva, da se pokloni svojemu vladarju. Navdušene ovacije so se ponavljale, dokler se dvorni vlak ni odpeljal. Vlak je vozil jako počasi, kralj in kraljica sta stala ob oknu ter še dolgo mahala z robcem v slovo vslikajočemu občinstvu. Prebivalstvo Ptuja in okolice je bilo očarano in vžičeno nad ljubeznivostjo in priljudnostjo kraljeve dvojice. Vsem ostane prvi poset kralja in kraljice v Ptuj v neizbrisnem spominu.

Razvite naraščajškega prapora v Kranju v nedeljo dne 15. t. m.

Sokolstvo.

— Sokolski dom v Črnomlju. Mogočno se širi danes sokolska misel in ni je sile, ki bi jo mogla ustaviti. Ta v vsakem pogledu za naš narod koristna in zdrava organizacija prodira že v sadno gorstvo vas. Po Gorenjskem rastejo sokolski domi drug za drugim. Sveža sapa požrtvovalnosti, nesebičnosti in ljubezni do lastnega naroda je zapihjala z gorenjskih višin tudi po dolinjskih nižinah in Belokrajina zida prvi sokolski dom v Črnomlju. Dne 25. maja t. l. ob 6. zjutraj so naslanili strelci iz možnarjev, da je prva lopata zasajena. Br. starosta Spiro Franković je v krasnih in navdušenih besedah razložil ob tej priliki zbranim bratom in sestram velikanski pomen lastnega sokolskega doma za Črnomelj in okolico, naglašal je, da bomo v tem hramu netili ogenj sokolske misli, hovali močne mišice in čiste značaje. Slavnost je zaključila imponantna povorka po mestu. Priznati moramo, da smo začeli zidati sokolski dom s zelo skromnimi sredstvi in s tem prevzeli na svoja pleča ogromno delo. Na razpolago nimamo sicer ne cerkve ne prižnice in kljub temu prihajajo brezplačno na stavbišče vozovi s vodo, peskom, lešom in drugim stavbenim materialom. Člani se že pripravljajo za planiranje terena, načrtje pa pridno nosijo vodo in gase apno. Radovednejši zopet prihajajo, da idijo začetek in v veseljem zasledujejo delo črnske sokolske volje in vstrajnosti. Na stavbišču je saposelno stalno osem delavcev. Temelj je že izkopan, potrebni materiali so na sidavo je tudi že pripravljen, tako da se tokom prihodnjega tedna prične več s sidavo. Ponosna sgrajba bo stala na izredno lepem prostoru tik glavne ceste proti kolodvoru in bo sestojala iz modernega gledališkega odra, prostorne tolovalnice, gostilniške sobe, kopalnice in kuhinje ter garderobe. Dvorana bo dolga 30, široka 11 in visoka 6 m. Sprejati bo krasen vrt, sadja obsešno letno tolovadišče. Imena naših oseb in industrijskih trdk Belokrajine, katera na izredno požrtvovalni način podpirajo naše plemenite cilje, bomo drugič javno obelodanili.

Šolstvo.

— Iz Ribnice. Tukajšnja meščanska šola zaključila šolsko leto 1923-24 v torek 17. tm. zaradi razstave meščanske šole kraljevine v Beogradu! Ob tej priliki priredi mladina v soboto 14. tm. zvečer in 15. pop. po službi božji šolsko predstavo v korist fondu za nabavo učil, h kateri vabi starše in vse prijatelje šole. Na dnevnem redu so: petje, deklaracije in burka. Pri gospodi. Vpisovanje v I. razred za šol. leto 1924-25 se vrši v pisarni ravnateljstva 29. in 30. junija t. l. vsakokrat od 8.—12. dopoldne. Pogoj vstopanja: dobro dovršeno peto šol. leto (razred) osnovne šole. Starši vpišite svoje deca v šolo, ki nudi Vašim otrokom najboljšo pripravo za življenje. Odprta jim je pot v svet a tudi doma lahko z vspehom uporabljajo v njej pridobljene nauke v obrti, trgovini in v kmetijstvu! Sprejemajo se dečki in deklice tudi iz občin, ki ne vzdružujejo. S prihajajočim šol. letom se šola preseli v lastno poslopje, stičurji ji je obstoj in razvoj zagotovljen. Starši otrok, ki dovrše letos III. razred, pustite jih še v IV. ali nastavni razred, da dovrše celotno šolo. Ravnateljstvo.

Turistika in sport.

— Izlet na Blegaš priredilo škofoješki in poljanski člani selške podružnice S. P. D. v nedeljo dne 15. junija pod vodstvom odbornikov dr. Jerale iz Škofjeloške in učitelja Zupančiča iz Poljan ter vabilo na ta izlet svoje sočlane iz selške doline ter vse planince, ki se zanimajo za to lepo goro in njeno okoličje. Torišče nesmrtnih Tavčarjevih povesi! Družena armada planincev se snide na vrhu Blegaša dne 15. junija med 10. in 11. uro. Ondi se vrši tudi prvi ogled na kraj, kjer naj bi stala nameravana Tavčarjeva kočja. Ljubljanskim gostom priporočamo, da se odpeljejo že v soboto s popoldanskim vlakom ob 15. uri ter da prenočijo ali v Poljanah ali pa na Javorjah. Na črnem kalu pod Blegašem se napije vode iz izvrsnega studenca, ker je na vrhu n. Od črnege kala vodi na vrh dvoje markacij: skalasta krajša, a zelo strma in pa selška, takozvana Tavčarjeva pot (markacija trikot), ki je položnejša, a le malo daljša. Sestopi iz Blegaša: v Poljane ali čez Farji potok v Železniki ali za Ljubljanske izletnike čez Črnikal, pod Koprivnikom nad Zetino preko Četeneravn v Rovte, Sv. Lenard in Lušo in od tod po selški dolini v Škofjeloško.

— Tretja izbirna Olimpijska kolearska dirka, ki jo priredi Jugoslov. koles. Savez, se vrši v nedeljo dne 15. tm. na progi Zagreb-Zidantmost-Celje-Trojane-Ljubljana na 200 km dolgi progi. Z ozirom na bivši dve izbirni dirki, bo ta dirka odločilnega pomena za izbiro dirkačev za Olimpijado v Parizu. Pri I. dirki na km 100 je došel Dukanović (Sokol Zagreb), kot prvi na cilj. Drugi Sovič (Gradjanski, Zagreb), tretji Truban (Oras Zagreb), četrti Šolar (Mirija Ljubljana), peti Kranjc (Oras Zagreb) in šesti Prošek (Danica Ježica). Pri drugi izbirni tekmi na km 150 so dosegli skoraj isti rezultat in sicer: Dukanović, Šolar, Truban, Kranjc, Prošek. Nedeljska dirka bo vsekakor jako zanimiva, posebno zaradi dolge in naporne proge preko Celja in Trojan. Ljubljansko občinstvo bo imelo to raje izredni sportno-kolearski užitek. Ako bo start v Zagrebu kakor je določeno ob 4. zjutraj, potem bi došli prvi dirkači po 11. v Ljubljano. Cilj pri km 1200 na Dunajski cesti.

Društvene vesti.

— Kongres Udruženja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov se vrši v Novem Sadu v dneh 11. do 14. junija t. l. Izposlanje volnih olajšav je prevzela Glavna Uprava, legitimacije bo pa izdala Sekcija Nov. Sad. Prijave s prijavino 15 Din sprejema do 20. junija t. l. Ing. Mencinger, Ljubljana, Gradbena direkcija. Zaradi izbora delegatov in razgovora bo v petek dne 20. junija ob 8. uri zvečer sestanek »Pri Mraku«.

— Invalidski kongres Udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot se bo letos vršil v Ljubljani v dneh 15., 16. in 17. junija. Ta kongres trpinov, ki so pred desetimi leti bili poslani na bojna polja polni nad in življenja, danes pa so zlomljeni ljudje, pohabljeni in jetični. Ko bi se država, oziroma vlada — mnogo jih je že bilo po ujedinjenu — hotela pobrigati za te, ki so največ, takorekno vse, žrtvovali, da ostane Jugoslavija, bi se tem revežem pa ne bilo trebalo zbirati na kongrese, vsaj na takšne ne, kakršni so sedaj in se bodo, to kar je itak njihovega. Dajte vsaj skromno število še preostale dneve vsega življenja nam invalidom, vojnim vdovam in sirotam, to kličejo ti kongresi. In v znamenju tega kliča se vrši tudi letošnji kongres v Ljubljani. — U. V. I. Izvršilni odbor, Ljubljana.

— Društva Soče občni zbor se vrši v soboto 21. tm. ob 20. zvečer pri »Levu« s običajnim vspevom. K obilni udeležbi se vabi vse člane. — Odbor.

— Občni zbor ženske podružnice Ciril Metoda v Šiški se vrši jutri 13. tm. ob 8. zvečer pri »Racici«. K mnogoštevilni udeležbi vabi odbor.

— Narodna čitalnica v Sp. Šiški priredi v nedeljo dne 15. junija t. l. na senčnatem vrtu g. Valjavca VELIKO VRATNO VESELICO. Na sporedu je poleg godbe in petja tudi kabaret »Laterna«. — Smeha na vagoni. Na svidenje!

— Društvo socialnih delavcev. Na inicijativu dr. K. Jovanovića, univ. prof. in drugih javnih delavcev v Beogradu se je to dni vršila v prostorih ministrstva za socialno politiko konferenca socialnih delavcev iz Beograda. Konferenca je razpravljala o ustanovitvi posebnega društva socialnih delavcev za Beograd in za državo. Društvo naj znanstveno proučuje razne socialne probleme naše države ter naj nato vpliva na reševanje socialnih vprašanj tako od strani državne oblasti, kakor tudi od strani individualnih in sa-

sebnih ustanov. Konferenco je otvoril dr. S. Kuželj, načelnik oddelka za zaščito delavcev v ministrstvu za socialno politiko. Na podlagi njegovega govora se je izvolil ožji redakcijski odbor, ki sestavi društveno pravila ter določi društveni program. Nato se vrši definitivna ustanovitev oglezane družstva. V pripravljalni odbor so se izvolili dr. M. Popović, dr. St. Sečurov, ga. Kat. Bogdanović in gđ. Milena Atanacković.

— Osnovna šola Mladika s sodelovanjem ženske realne gimnazije priredi v petek, dne 13. t. m. ob 3/6. uri v Dramskem gledališču mladinsko igranje Marije Grošičeve »Dve Marički«, z godbo, petjem in baletom, ki je v lanskim sezoni dosegla izborni uspeh. Vstopnice so v predprodaji pri dnevnih blaginji v opernem gledališču in na dan predstave pri blaginji v dramli. Opozarjamo pn. starše, da naj pravočasno oskrbe karte svojim malčkom za to zabavno in obenem vzgojno igranje.

— K občnemu zboru Podpornega društva slepih v Ljubljani, ki se vrši dne 15. junija t. l. v Slavčevi dvorani, Narodni dom I. levo. Začetek točno ob 9. dopoldne, vabim kar najljubše vse redne in podporne, kakor tudi ustanovne člane k polnoštevilni udeležbi. — Jurasek, t. č. predsednik.

Dopisi.

— Iz Rogaske Slatine smo dobili dopis, ker se tiče pevskega društva »Sloga«. Zatrjuje se, da se v društvu goji edino ljubezen do petja, glasbene umetnosti in narodnosti in narodnokulturnega dela. Pevski odsek, ki so se že večkrat ustanavljali, so se v par tednih razšli. Ko je umrl Stritar, je moral priti pevsko društvo iz Rogaske, da mu je zapelo v slovo. Takrat se je posebno občutilo, da nima Rog. Slatina svojega pevskega zbora. Društvo »Sloga« šteje sedaj okoli 40 rednih članov in hoče biti popolnoma nepolitično. — Spor radi pevskega društva bi se menda vendar dal poravnati lepo doma na sestanku, ki bi se sklical, da bi tam prizadeti čimtelji povedali vsak svoje mnenje in bi se mogel nato dati društvu pravec za uspešen razvoj v čast in ponos Rogaske Slatine. Želim, da bi se spor skoro izravnil. Ni dvoma pa, da je društvu mnogo škodovalo to, da si je iskalo obrambo v predah »Slovenca«. Kdor se suče okoli sedanjega »Slovenca«, s tem se pošten Slovenec ne brati.

Nov občinski odbor brez novih volitev!

(V Blokah ni bilo občinskih volitev, ker je bila po splošnem sporazumu vložena samo ena lista.)

V občini Bloke, okraj Logatec, je bila za volitve, ki bi se imele vršiti dne 1. junija t. l., vložena samo ena kandidatna lista, sestavljena povsem na nepolitični podlagi. S tem se je doseglo, da so volitve sploh odpadle in da je odpadlo tudi nepotrebno hujskanje in sovraštvo. Med kandidati so zastopniki vseh mogočih struj, poleg zastopnika JDS, SLS., SKS, zastopnik KDZ. Najbolj važno pa je to, da se lista ni sestavila po ključu, ampak da se je sestavila povsem na drugi podlagi. S tem so se Bločani povzpeli nad povprečni strankarski nivo in pokazali, da je tudi možno občine upravljati brez strankarstva, ki je po večini vedno škodljiv. Odborniki so se izbrali na sledeč način: Vsaka vas, oziroma podobčina, je v svojem delokrogu priredila volitev odbornika, katero so vodili občinski odborniki. Tisti kandidat, ki je dobil največ glasov, se je smatral za predlaganega in izvoljenega od dotične vasi ter je bil vnešen v kandidatno listo. Po večini vaščani na politično pripadnost sploh niso gledali, temveč so se postavili na stališče, da bodi občinski odbornik tisti, ki je dober gospodar, ki uživa zaupanje večine vaščanov. Na ta način se je tudi pomanjiljivosti volilnega reda parirala. Kajti sedaj ima vsaka vas svojega zastopnika, dočim se pri volitvah po raznih listah zelo redko dogodi slučaj, da bi bile vse vasi, oziroma podobčine zastopane. Na zastopstvo pri občinski upravi vpliva to namreč zelo kvarno, kar smo imeli pri liko pri sedanjem odboru ugotoviti. Pri volitvah po kandidatnih listah pridejo v odbor v zelo mnogo slučajih odborniki, ki so pač zagrizeni strankarji, drugače pa zelo slabi delavci, tako da so naravnost balast pri naprednem gospodarstvu. Resnega nasprotstva proti taki ureditvi sploh ni bilo, ker so smatrali vsi občani tako ureditev za najboljšo in pametno. Nekaj bivših odbornikov, ki pri tej sestavi niso prišli v poštev, je sicer kazalo gotovo nezadovoljstvo. Niso pa mogli postaviti protikandidatnih list, ker jih niti ljudje njih prepričanja niso hoteli podpisati.

Da bo tako sestavljeni občinski odbor povsem odgovarjal želji ljudstva, je jasno. In želeli bi bilo le, da tudi druge občine poskušajo uvesti v občinsko upravo nestrankarstvo. Če pridemo enkrat tako daleč, potem je upati, da se tudi drugod neha barantanje za strankarske koristi. Pripomniti bi bilo treba, da so bloke velika občina, ki obsega 42 selišč, ima okrog 4000 prebivalcev ter voli 25 odbornikov.

Podpirajte obupane slepe in darujte

»Podpornemu društvu slepih«

—m Belo zastavo so izstili v ponedeljek razobesiti na zdravstvenem oddelku mestnega magistrata v prepricanju, da je Maribor vendar enkrat brez nalezljivih bolezni. Pa se jim je izobeseno bele zastave odsvetovalo — iz bridkih izkušenj neprijavljene nalezljivih bolezni.

—m Marib. obč. svet bo baje 16. tm. razpuščen. Za komisarja bo imenovan odvetnik dr. Anton Mulej, za njegovega pomočnika pa župan Viktor Grtar. Nam. Vel. župana vl. sv. dr. Vodopivec gre na daljši dopust.

Drobiž.

• Od mrtvih vstal. »Corriere d'Italia« poroča iz Rima, da je v kraju Mugnano pri Neaplju umrl najbogatejši posestnik Rotondo. Pokopali so ga na vsakem pokopališču v opoldanskih urah. Moč pa se je vrnil še istega večera živ domov. Med priprostim ljudstvom je slučaj vzbudil silno razburjenje.

• O cesarju. V nekem mestecu na severnem Moravskem je visela v tamkajšnji krčmi na steni slika nekega vladarja s krono glavi, z žezlom v eni ter s državnim jabolkom v drugi roki. Slika, ki je krasila sobo že več let, ni zbujala vobče nobene pozornosti. Ali neki dan je mestni policaj, ki je pil v krčmi polič piva in motril cesarja na steni, menil, da je to kak Habsburžan ali celo Hohenzollerne. Odlčno je velel gostilničarju naj nemudoma sliko odstrani. Po policajeva odlčno odredbo je pa tamkajšnje Nemce spravila pokoncu. Prirejali so tajne in javne shode, na katerih se je slovesno sklenilo, da mora kraljeva slika na svojem mestu ostati, naj velja kar boče, magari življenje. Kaj je vse pred razkačenimi Nemci prešal ubogi policaj, odkar je zahteval odstranitev kraljeve slike, se ne da popisati. Razburjenje je bilo sila veliko, toliko da ni prišlo do revolucije. Na srečo in pomirjenje Nemcev je prišel v mesto nemški poslanec, ki je pojasnil tamkajšnjim monarhističnim Nemcem in republikanskim navdušenim policajem, da tisti kralj, za katerega se bje tako vroč boj, je — patron pivarjev, kralj Gambinusa.

• Ruski Landru. Vsekakor je to imevanje premajhno za ruskega morilca, ki je posekal celo Landruja. Landru si je izbral deč in odrasla dekleta za svoje žrtve, dočim je ruski grozovitež izvršil grozodejstva na otrocih, ki jih je zlorabil in usmrtil. Bil je to Nikolaj Zukor, član zloglasne »Čeke«. Kralj zločinov je bilo mesto Poltava. Zukor je tu dresiral policijske pse. Kaitov so ugotovili oblasti, je Zukor zlorabil 30 do 40 deklet in jih umoril. Bili so to večinoma otroci ubogih, stradalajočih kmetov, katere je pod pretvezo, da jih bo oddal v dobro oskrbo, izvalil od staršev. Roditelji niso videli otroka nikoli več. Zločinec je bil le slučajno razkrit. Pri preskavi njegovega stanovanja so našli v eni sobi 18 trupel deklet v starosti 10 in 13 let in 2 trupli nekoliko starejših devojč. Na vrstu se je našlo okostnjake sedmih dečkov. Zločinec je trupla polil z neko tinkturo, da so izgledala kot balzamirana in niso razširjala nobenega smrada. Zukor, ki je imel tudi sokrivce, je bil oddan oblastim.

• Proti prevozu zemskih ostankov Karla Marxa v Moskvo se je postavil znani francoski socialista Jean Longuet, ki je Marxov potomec. Boljševiška misija, ki se nahaja v Londonu, je podala angleškemu notranjemu ministrstvu prošnjo, da bi se zemski preostanki Karla Marxa, ki počiva že 37 let na pokopališču v Heamsteadu, prepeljali v Moskvo. On vlaga protest proti temu v svojem imenu in v imenu svojih sorodnikov. Karl Marx počiva v Londonu poleg svoje žene. Morda bi se bil napram revolucionarnemu preobratu v Rusiji Marx držal simpatično, vendar pa ni nikdar ne privolil, da bi se njegove kosti, njegov spomin, njegovo socialistično pojmovanje monopoliziralo po sedanjem moskovskem komunizmu. Marxovi nauki so v nasprotju z metodami carizma, pa tudi z nauki Bakunina in Lenina. Vsi potomci Karla Marxa in sorodniki žele, da ostane njegov grob nedotaknjen.

• K reformi koledarja. Pri nas veljavni gregorijanski koledarj sloni na solnčnem letu. Datira iz leta 1582 in je stopil na mesto julijanskega koledarja, ki ga je bil uvedel Julij Cezar in katerega se še drži pravoslavna cerkev. Da se koledarsko leto spravi v sklad s solnčnim, ki šteje 365 1/4 dneva, je bilo treba vsaka štiri leta privedati en dan. Mesečna ureditve sloni na luninem obkolu. Razne okoliščine so povzročile, da se danes v svetu uporablja večje število koledarjev. Gregorijanski koledarj uporablja 453 milijonov ljudi, julijanski 181 milijonov, mohamedanski 270 milijonov, kitajski 450 milijonov in razne druge koledarje uporablja 246 milijonov ljudi. Tako povzročajo različni koledarji raznovrstne težkoče po svetu, kar se običajno zlasti v trgovini in v prometu. Raditega se pojavljajo predlogi za reformo koledarja, da bi se leto razdelilo na 13 mesecev. Idealni mesec bi imel 28 dni in med meseca junij in julij bi se vtaknil poseben mesec. Društvo narodov je imenovalo komitè, ki se peča z vprašanjem koledarske reforme. Ta komitè je pred kratkim zboroval v Parizu. Sklenil je, da se polzvedovanje in reformna vzpodbujanja nadaljujejo pri vseh vladah, da bi se tako v kolikor mogoče najkrajšem času prišlo do racionalne reforme koledarja, kar bi bilo v korist vsemu svetovnemu prometu in bi odpadle vse nevednosti, ki se pojavljajo v državah z dvema ali več koledarji.

• Japonci silijo v Ameriko. Zadnje dni se je vkrčala velika skupina Japoncev, ki hočejo prispeti v Ameriko še pred 1. julijem, predno stopi v veljavo zakon, ki prepoveduje japonsko naseljevanje. Pred kratkim so odšli trije parniki s 3600 potniki. Japonska vlada je dovolila izseljenecem podpore 1,200.000 jenov.

Gospodarstvo.

NEGOVANJE NAŠE INDUSTRIJE.

Predstavniki naše industrije so se že na opetovanih anketah posvetovali o ukrepih, ki bi bili potrebni za zboljšanje položaja naše lastne industrije železa in jekla. Z raznimi resolucijami in intervencijami so opozorili državo na kvarno, brezsmiselno našo državno gospodarsko politiko in ravnanje. Stavili so se stvarni predlogi glede zaščitne carine, ki naj bi našo težko industrijo, ki je je itak malo, zaščitila pred navalem inozemske konkurence. Vendar so se ti in taki predlogi pretehtali le z ene strani, dočim so se najvažnejše strani omalovaževale v škodo socialnega in nacionalnega napredka. Tako je iz zlo postanka naše države prepuščena naša industrija sama sebi in si pač pomaga kakor ve in more. Propada od leta do leta, ne da bi merodajni činitelji tega propadanja skušali zaježiti. Inozemska industrija pa zmaguje pri nas od dne do dne. Saj ima že vsako večje avstr. podjetje pri nas svoje podružnice, skladišča in potnike, ker jim je pot k nam odprta na stežaj. Marsikatera železna in jeklena izdelke so naša podjetja zmožna doma izdelati v dovoljni meri in boljše kakovosti, kakor so uvoženi. Vendar je boj prekrut, kajti inozemci žrtvujejo mnogo, da si naš trg popolnoma osvoje in nas spravijo v gospodarsko odvisnost.

Imamo na Ravnah pri Guštanju v Sloveniji dobro urejeno jeklarino, edino podjetje te vrste v naši kraljevini, ki si je v svojem 150letnem obstoju pridobilo svetoven sloves. Jeklo z Raven se je pred vojno uporabljalo skoro v vseh evropskih in prekomorskih državah. In tudi po vojni so se stari odjemalci iz teh držav jeli takoj zopet obračati na Ravnne — dokaz, kako spoštovano je to blago. Ta jeklarina bje že peto leto težak boj za svoj obstanek z inozemsko konkurenco. Dasi mora skoro vse surovine, predvsem surovo železo, nabavljati v inozemstvu, ker jih pri nas doma ni dobiti za izdelovanje kvalitetnega jekla in dasi je nabava iz inozemstva zelo draga in tudi težka, ker nam inozemstvo že pri surovinah podražuje v korist svoji industriji, je jeklarina na Ravnah z največjimi žrtvami vzdržala vso dobo vsaj omejeno obratovanje. Upala je pač na zboljšanje industrijske krize potem državne zaščite in je dosti dobro zdržala boj z inozemsko industrijo, ki ima svoje surovine doma, celo v svoji bližini in ni odvisna od inozemstva.

V zadnjem letu se je pa položaj jeklarne poslabšal. Zopet je pričela odpustiti delavstvo, ker ni dovolj dela. Odpuščenih je od sedaj že 15 delavcev, pride jih pa na vrsto še nekakih 40. Razen tega bode obratovanje vsaki peti teden počivalo.

To so posledice naše državne gospodarske politike. Drugim domačim tvornicam se ne godi nič bolje, deloma še slabše. Vzemimo n. pr. železarno »Zenica« v Bosni. Tudi ona je že pred morala popolnoma prenehati. Inozemci pa triumfirajo, ker jim gre vse tako lepo po sreči. Kaj bi tudi ne! Saj jih naša državna podjetja, zlasti železnice, tako izdatno podpirajo, ker jim pripisujejo in oddajajo skoro vse državne dobave.

Jeklarina v Ravnah je zmožna postreči z jeklom in raznimi kovanimi komadi v boljši kakovosti nego inozemstvo in celo po konkurenčnih cenah. Toda raznih naših železniških direktij to prav nič ne moti, da ne bi iz konservativnosti dajale naročila čez našo mejo — čeprav našim sovražnikom. Pred kratkim je ljubljanska železniška direktiva razpisala licitacijo za večjo dobo jekla in se je pri tej priliki izkazala ponudba jeklarne kot najcenejša. Toda proti vsemu pričakovanju je dobila naročilo — avstrijska jeklarina. Če naša slovenska direktiva železnice na tak način podpira slovenske tvornice, se moramo čuditi, ako iz ostalih direktij sploh kaj dobimo v delo.

Jeklarina na Ravnah je dobavila železnicam že precej vagonov jekla in drugih izdelkov v popolno zadovoljnost naročnikov. To dejstvo dokazujejo izpričevala vseh naših železniških direktij, zlasti tudi bivšega obratnega ravnateljstva Južne železnice v Ljubljani, ki izpričujejo, da je ravniško jeklo izborno. V zadnjem letu pa so naročila sploh izostala, dasi se je jeklarina udeležila raznih licitacij, ki so izpadle do sledno v korist inozemstva. Kedaj bode sploh konec te »licitacijske« ali »licitando« - korupcije, ki »diš« že — do neba?

V celim sta torej dva vzroka, ki ubijata našo industrijo. Zaščitna carina, ki je pri nas sploh ne moremo imenovati, ki ne zavira nič inozemskega uvoza, in pa državne dobave, ki gredo preko naših podjetij v inozemstvo. Skrajni čas je že, da se prvo kakor drugo izvede in uredi v korist naši industriji. Naj bi se vsaj za nekaj mese-

cev uvoz tujih izdelkov v našo državo sploh prepovedal, da pridejo naše tvornice do sape. Potem pa naj jih zaščitna carina vzame v obrambo pred inozemsko poplavo, zlasti iz držav z devalvirano valuto. Ko naša podjetja upostavijo polno obratovanje, se izdelki sami pocenijo, ker bi se in se bo skoro z istimi produkcijskimi stroški dosegla petkratna produkcija. Ta prognoza temelji na svetovnem in zgodovinskem gospodarskem načelu.

Vse to je zlasti važno za podjetje, ki se nahaja skoro ob meji. Slabe razmere podjetja ubijajo v delavstvu vobče vsak čut narodnega ponosa in v svojem obupu proklinjajo kapital in državo, ki jim ne da de kruha. Tako se prav smotreno vzgajajo boljševiki. Zraven pa se še vsakdo z zanosom ali bridkostjo spominja na preteklost, ko je podjetje procvitalo, dočim se mu bodočnost dozdeva naravnost zapečaten.

Zatorej: Država in z nje vsa druga podjetja, naročite doma dobro blago, ki je lahko odbite! Zaščitna carina naj pa ne stavlja predlogih stopi v akcijo takoj in predno nas tuja konkurenca ne spravi v svojo gospodarsko odvisnost.

—g Novosadska blagovna borza 11. junija. Na produkti borzi notirajo: Pšenica baška, 79-80 kg, 2%, 280-292.50, koruza baška, 225-227.50, za junij 250, za julij in avgust 245, ječmen baški 282-285, oves baški 282-285, oves baški 282.50-285, moka baza 400 460-465, 450-460, št. 2 410-415, št. 5 360-365. Celokupni promet je znašal: 10 vag. pšenice, 70 koruze in 10 moke. Tendence neizpremenjena.

—g Tedenski živinski sejem v Zagrebu. Zagreb, 11. junija. Današnji živinski sejem je bil dobro obiskan. Za kg žive vage je notirala: Rogata živina: voli I. 13-14.50, II. 9-11.50, III. 8-9, bikli 12.50-14, krave I. 11-13, II. 8.50-10, III. 8-8.50; junci 12.50-14.50, janci 12-14.50, teleta 12.50-13.50, svinje neptane 15.50-16.50, pitane 16-17.50, sremeske zaklane 23-24.50. Krma za 100 kg: detelja 90-100, seno 65-100; otava 90-100, slama 65-80.

—g Dobava jekla. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu se vrši 23. junija ofertalna licitacija glede dobave martinjekla in žlebnatega jekla za vzmeti. Oglasa sta v trg. zbornici v Ljubljani na vpogled.

—g Zanimiva razlika v cenah živine in mesa v Mariboru. Nastopno podajamo cene živine od zadnjega sejma dne 10. junija. Kot primer v prvem oklepaju cene predzadnjega sejma dne 27. maja in v drugem oklepaju cene mesa 12. junija iz leta 1923: debeli voli Din 13.50-13.75 (11.50-12) (14-15); poldebeli voli 13-13.25 (10.50-11.25) (12.25-13.75); plemenski voli 12-12.25 (10-10.50) (9.25-12.50); bikli za klanje 10-10.50 (10-12) (12-14); klavne krave debele, 10.75-11.25 (12-13.50) (13.50-14.50); plemenske krave 8.50-9 (10-11.50) (12-13.50); krave za klobasarije 6.25-7.75 (6.75-8.75) (8.25-11); molzne krave 7.75 (9-11.50) (10-13.50); brele krave 7.75-8 (9-11.50) (10-13.50); mlada živina 6.50-12 (10-11.50) (10-13.25). —Cene mesa: volovsko meso I. vrste kg Din 25-27 (25-27) (25); volovsko meso II. vrste 22-24 (22-24) (24); meso bikov, krav, telic 19-21 (19-21) (24); telečje meso I. vrste 30-32 (26-30) (25); telečje meso II. vrste 23-26 (21-24) (23-24); svinjsko meso sveže 30-35 (22.50-35) (30-33). Iz zgoraj navedenih primerov je razvidno da je bila cena živini lani v tem času povprečno za Din 2 višja, meso pa povprečno za 1 dinar kot letos in dalje, da je med predzadnjim in zadnjim sejemom nastala velika razlika v cenah za vole in krave. Dočim je cena za vole poskočila za 2 dinarja, je cena za krave in sploh slabšo živino padla preko 2 dinarja. Vzrok teh razlik leži v konjunkturni izvoza ter uporabi vprežne živine za poljedelstvo. Vzrok difference mesnih cen pa leži v večjem zanimanju kontrolne oblasti, ki je do lani po zornemju vzeledu pridno zasledovala statistiko cen iz živinskih sejmov.

—g Ožji odbor za določitev običajev za trgovino z lesom na ljubljanski borzi je imel včeraj ponovno drugo sejo. Pod predsedstvom tajnika Trgovske zbornice dr. Plessa se je mestoma razvila zelo živahna debata o načrtu, ki ga je zelo skrbno in spretno izdelal borzni senzal Cvenkelj. Ker se obično to delo ni moglo, kakor naravno, včeraj dokončati, se v kratkem vrši še ena seja tega ožjega odbora in se povabita še dva izvedenca za hrast iz Hrvaške. To prevažno delo tedaj krepko napreduje in ustvarja že davno pogrešano podlago za našo lesno produkcijo in trgovino. Zeleti je tedaj, da se vsi naši strokovnjaki brez vsake razlike na primeren način zanimajo za ta veliki napredek tega našega zelo važnega gospodarskega dela.

Prizvedbe.

— Zlata verižica z obeskom se je našla. Dobiti jo je Levstikova ulica 19/II. levo.

— Dne 11. t. m. okoli polne se je izgubila črna litenica z vsebino približno 3000 Din, orožnim listom, izkaznico za kolo in z razn. drugimi stvarmi, ki so za izgubljenca velike važnosti ter njegovim naslovom. Pošten najditelj naj jih izroči na policijskem ravnateljstvu, izgubljenca samemu ali pa v upravi »Slovenskega Naroda«.

— Našla se je pletena ročna torbica z manjšo vsoto denarja in zdravniškim listom dr. J. Groyerja. Dobi se pri Cibeju, Spodnja Šiška, Lepodvorska ulica 253.

Rešimo sokolski Tabor!

Najnovejša poročila.

Nade na letošnjo dobro žetev.

— Beograd, 12. junija. (Izv.) V današnji »Politiki« je priobčil finančni minister dr. Stojadinović daljšo izjavo o uspehih letošnje žetve. Z ozirom na znatne padavine spomladi in sedaj je računati, da bo letošnja žetev izredno dobra, prav obilna. Vsi posevki so dobro uspeli. Zelo obilna bo sladkorna kampanja. Sladkorna pesa povsod dobro kaže. Sladkorna kampanja bo za leto 1924/25 donesla toliko sladkorja, da bo z domačo produkcijo krita vsa naša potreba na sladkorju v vsej državi in da bo ostalo za izvoz še okoli 1000 vagonov. Med prebivalstvo, ki je trpelo vsled letošnjih povodnj, je bilo razdeljenih 160 vagonov koruze in 82 vagonov pšenice. Še večje množine se razdele v najkrajšem času. Naš izvoz razno raste in se bo v bodoče še povečal. Budget bo ostal v ravnotežju, število bankovcev v obtoku se je zelo skrbilo. To so trije odočilni faktorji za tečaj našega dinarja. Ni nobenega razloga, da bi se opustilo doseganje optimistično razpoloženje glede tečaja dinarja. Notranji in zunanji politični dogodki niso takega značaja, da bi mogli škodovati tečaju dinarja.

DNEVNICE SE POSLANCEM NE IZPLAČAJO!

— Beograd, 12. junija. (Izv. Ob 12.) Administrativni odbor narodne skupščine je danes dopoldne v daljši seji razpravljala razna upravna vprašanja skupščine. Končno je prišlo v diskusijo tudi vprašanje poslaniških dnevnic, za katere se posebno poganjajo klerikalci. Vsak poslanec naj bi dobil po zahtevi opozicijskega bloka izplačanih do oktobra 42.000 dinarjev. Definitivnih sklepov glede dnevnic ni danes ukrenil administrativni odbor. Predsednik administrativnega odbora je kategorično izjavil, da narodni poslanci po njegovem tolmachenju člena 88. volilnega zakona nikakor nimajo pravice do dnevnice, če narodna skupščina ne dela. Do dnevnice imajo pravico samo oni poslanci, ki med odgoditvijo delajo v administrativnem, finančnem ali kakem drugem odboru. Prečitana so bila tudi razna mnenja pravnikov, tako bivšega ministra dr. Ninka Perića, ki je tudi protivnik izplačila dnevnice. Na jutrišnji dopoldanski seji se to vprašanje definitivno reši. Klerikalci in Davidovičevi demokratije skušajo na vse načine pridobiti v odboru večino za priznanje dnevnice.

POLITIČNA SITUACIJA.

— Beograd, 12. junija. (Izv.) V narodni skupščini vlada praznota. V radikalnem klubu je bilo dopoldne opažati nekako živahnost. Poslanci so razpravljali edinole o vprašanju delne rekonstrukcije sedanega Pašičevega kabine. Pojavili so se novi kandidati na ministrske sedee. Govore, da bo imenovan za ministra vrh svecenik in dober parlamentarni govornik poslanec Miloš Stjepanović. V Davidovičevem demokratskem klubu so govorili o vseh pripravah za agitacijsko potovanje Ljube Davidoviča po Hrvaškem, na Sušak in v Dalmacijo. Zanimivo je dejstvo, da ni v potovalnem agitacijskem programu nikjer določen kak večji shod Ljube Davidoviča. Niti v Zagrebu, niti na Sušaku, niti v Dalmaciji ne bo imel Ljuba Davidovič nobenega velikega shoda, temveč povsod le takozvane »konvencije« z ožjimi somišljeniki.

RAZPUST RADIČEVSKIH OBČIN NA HRVATSKEM.

— Beograd, 12. junija. (Izv.) Opozicijskim krogi so sedaj postali zelo vznemirljeni, ker so bile danes dopoldne razširjene vesti, da vlada namerava na podlagi zakona o zaščiti države razpustiti nekatere občine na Hrvaškem, kjer imajo komunisti oziroma radičevci pretežno večino in gospodarijo po svoji volji, ne da bi respektirali navodila višje državne oblasti. Radi razpusta teh občin in eventualnega razpusta HRSS se sestanejo voditelji opozicijskega bloka z zastopniki HRSS. V Zagreb odpotuje tudi Ljuba Davidovič. Splošno smatrajo, da je postala notranja situacija skrajno poostrena. O razpustu HRSS bo prihodnje dni ministri svet definitivno sklepali.

NAJETJE POSOJILA V SVICI.

— Curih, 12. junija. (Izv.) Narodna banka kraljevine SHS v Beogradu je izdala po švicarskem bančnem skladu sedemodstotna zastavna pisma za posojilo v znesku 15,500.000 švicarskih frankov. Emissijski tečaj znaša 94 %.

BLEEROVA SKUPINA HOČE IZPLAČATI NAJETO POSOJILJO.

— Beograd, 12. junija. (Izv.) Kakor javljajo listi, je Bleerova bančna skupina, ki je svoječasnno prekinila vse bančne stike z našo vlado ter je nastal radi posojila oster spor, sedaj pripravljena, da izplača ostanek posojila v go-

tovini v znesku 10 milijonov dolarjev, pet milijonov takoj in drugih pet v najkrajšem času. Bleerova skupina želi dobre zveze z našo državo radi tega, ker so naše obligacije v Ameriki dobro placirane in beležijo povoljen tečaj. Izplačani znesek gotovine se ima vporabiti v izboljšanje našega prometa.

BOJ ZA PREDSEDNIŠKO MESTO V FRANCJI.

— Pariz, 12. junija. (Izv.) »Matin« danes javlja, da je bila snovi skupščina levčarskih članov poslanske zbornice in senata, na kateri je prišlo v razmatranje vprašanje kandidata levice na mesto predsednika republike. Do soglasja levice ni prišlo. Ni bil postavljen doslej noben kandidat. V palači Bourbon je v ospredju kandidatura Painlevéja, dočim nasprotno v palači Louxembourg kandidatura Doumergueja.

NAŠA DRŽAVA OSNUJE VELIKE MODERNE SOLINE OB ADRIJI.

— Cervina (Italija), 12. junija. (Izv.) Jugoslovenska komisija, ki ji pripadajo črnogorski narodni posl. Andrija Radović ter inženjerja Griso gonon in Kozlovič, je včeraj jutraj prispele semkaj, da si po nalogu beogradske monopolne uprave ogledajo tukajšnje moderno napravljene soline. V spremstvu ravnatelja solin inž. Marchija in odposlanca finančnega ministrstva inšpektoria Riccardija si je komisija ogledovala vse naprave, stroje in organizacijo solne produkcije. Komisija si bo ogledala še druge soline v Sredozemskem morju, na kar se vrne v Beograd, kjer bo poročala o svojih viših in stavila primerne načrte in predloge vladi. Za zgradi veliko moderno solino ob jugoslovenski obali Adrije. Ta solina ima letno dajati kraljevini okoli 2 milijona stotov soli. Komisija je zvečer odpovala v Voltero.

ITALIJANSKI PARLAMENT IN NAŠ SPORAZUM GLEDE REKE.

— Rim, 12. junija. (Izv.) Zbornica nadaljuje razpravo o začasnem proračunu, ki se v soboto zaključuje s glasovanjem. Finančni minister De Stefan poda pred zaključitvijo proračunske razprave ekspozice o finančnem položaju Italije. Prihodnji teden pride na dnevni red sporazum, sklenjen med Jugoslavijo in Italijo glede Reke. Kot poročevalec za ratifikacijo tega sporazuma je določen posl. Cantalupi. Zbornica bo zborovala do konca junija. V tem zasedanju ne pride na dnevni red glavno vprašanje: vprašanje volilne pravice žensk v upravne korporacije.

ITALIJANSKI SOC. POSLANEC TAJNO IZGINIL...

— Rim, 12. junija. (Izv.) V parlamentu je vzbudila veliko senzacijo vest, da je tajno in skoraj na misteriozen način izginil unitarski socialistični poslanec Matteotti, ki je imel hude spore v zbornici s fašisti. Včeraj je odšel od doma z izgovorom, da gre kupit cigarete. Do danes se ni vrnil. Njegova soproga je na posredovanje poslancev zaprosila za uradno intervencijo ministrstva notranjih zadev, ki je takoj po kvesturi uvedlo poizvedovanja. Ta so ostala doslej negativna.

Borzna poročila.

Dne 12. junija. Sprejeto ob 13. Devize: Curih 14.94-15.04, Pariz 457.10-462.10, Newyork 84.90-85.90, Praga 249.50-252.50, Milan 370.50-373.50, London 368.70-371.50, Dunaj 0.11995-0.12195, Valute: dolar 84-85.

Efekt: 7% invest. posoj. 1921 66-66.25, 2 1/2% drž. renta za ratno štetu 137.5-138.50, Ljubljanska kreditna 235, Centralna banka 38-39, Hrv. eskomptna banka 129-130, Kreditna banka, Zgb. 126-127, Hipotekarna banka 67.50-68, Jugobanka 117-119, Prashediona 915-920, Eksploatacija 121-123, Sečerana, Osijek 1150-1160, Isis d. d. 60-63, Nihag 95-96, Gutman 875-900, Slaveks 375-385, Slavonija 103-105, Strojne tov. 200, Trboveljska 615, Vevče 165.

INOZEMSKA BORZE.

— Curih, 12. junija. Današnja borza: Beograd 6.80, Praga 16.60, Newyork 567.37, London 24.48, Pariz 30.20, Milan 24.70, Ber. lin 136, Dunaj 0.008.

— Trst, 12. junija. Današnja predborza: Beograd 26.95-27, London 98.90-99.10, Pariz 124.50-125.25, Newyork 22.90-23, Curih 404-405, Dunaj 0.023-0.026, Praga 66.80-67.20.

— Dunaj, 10. junija. Devize: Beograd 828-832, London 306.300-307.300, Milan 3084-3096, Newyork 70.935-71.185, Pariz 3712-3728, Praga 2077-2087, Curih 12.490-12.540, Valute: dinar 825-831, dolar 70.469-70.860, lira 3090-3110, češka krona 2064-2080.

Glavni urednik: RASTO PUSTOSLEMSEK. Odgovorni urednik: VALENTIN KOPITAR.

K. Makuszynski.

Skrivnostni obisk.

V udobno urejenem stanovanju sta sedela gospod pl. Wojciewski in njegov prijatelj Sigmund Goszin. Oba lahkoživca prve vrste, oba vedno v finančnih zadregah, vključno temu pa oba vedno židane volje.

»Torej imaš nujno govoriti z menoj?« je vprašal Goszin svojega prijatelja. »S čim ti morem postreči? Denarja nimam, to ti takoj povem, kajti me je moja žena tekom svojega šesttedenskega bivanja na letovišču preveč stala.«

»Danes ne gre za denar, temveč za drugo prijateljsko uslugo,« je odvrnil Wojciewski. »Vzemi tu cigaro ali cigareto in me poslušaj.«

In si je prižgal Goszin cigareto in tudi njegov prijatelj si jo je prižgal ter je začel nato pripovedovati gospod Wojciewski.

»Letos pred pustom sem spoznal na maškeraadi v Jekaterinski dvorani mlado ženo. Je nesrečno poročena, kakor pravi, kajti je njen mož velik krokar, ki ga ni skoro nobeno noč doma. In naravno, da ni bila mlada gospa s tem zadovoljna, kajti čemu neki ji bo mož, ki ga ni ponoči nikdar doma? Iskala je torej izven doma, kar je morala pogrešati doma. In lahko ti rečem, da sem storil vse, kar mi je bilo mogoče, da bi jo potolažil. Prihaja sko-

ro vsak drugi dan ob desetih zvečer točno k meni.«

»Pa veš ime te gospe,« je vprašal Goszin malce boječe.

»Ne! Pa ne samo da ne vem njene imena, tudi tega ne vem, kje stane in kar je še skrivnostnejše, še nikdar nisem videl njenega obličja, kajti prihaja vedno gosto zastrta in ostane zastrta, dokler se ob zori ne poslovijo od mene.«

»To je strašansko romantično!« je vskliknil Goszin smeje. Ampak je zvenel njegov smeh nekam prisiljeno, kajti se ga je bil polastil nekakšen notranji nemir. Namreč je imel tudi on mlado ženo doma, ki jo je popolnoma zane-marjal in se zabaval izven doma noč za nočjo.

»In kaj naj jaz pri tej zadevi?« je vprašal prijatelj.

»Mnogo!« je odgovoril Wojciewski. »Sedaj imam ravno priliko, da se bogato oženim. In ker sem kot zakon-ski mož sklenil opustiti svoje razigrano življenje, mi je postalo to tajinstveno znanstvo neprijetno. Iznebiti se hočem te dame. Razumeš?«

»Prav dobro! Ampak kaj pa naj jaz? Jaz je vendar ne morem prevzeti? Vendar ne morem pri sebi doma sprejemati nočnih, zastrtih damskih obiskov?«

»Ti tudi ni treba, prijatelj. Ni treba! Ti ji stvar samo razloži! Popro-siš jo, naj preneha z obiski, kajti od-

krito rečeno, jaz tega ne zmorem. Je namreč tako neskončno dražestna, tako vdana, tako ljubka, sladka in dobra, ne zmorem, pa je! Ti kot neudeležena osebnost boš to bolje pogodil!«

»Jaz?«

»Da, ti! Bodi tako dober in jo po-čakaj danes tukaj, prišla bo skozi ta ta-petna vrata. Po najinem dogovoru sme tam goriti samo mala žarnica. Če to-rej pride, ji poveš, kaj je z menoj in jo poprosiš, naj opusti svoje obiske. Za vsak slučaj ji tudi lahko privoliš, če boš smatral za potrebno, kakih štirideset rubljev odškodnine. Ampak sem tega mnenja, da ne bo ničesar zahtevala, kajti ona noče, kot pravi, nič drugega nego ljubezni. Sedaj je devet! Jaz zdaj odidem in se jutri zjutraj ob desetih spet vrnem. Ona zapušča hišo ponava-di že ob šestih. Mi torej napraviš to uslugo?«

»Pravzaprav bi moral sam posre-bati to juho, ki si si skuhal,« je menil Goszin. »toda končno ti pa že pomagam iz te zadrege. Vzemi svoj klobuk, po-vršnik in palico pa glej, da izgineš!«

In ga ni Wojciewski dolgo poslušal in je tekom petih minut izginil.

Goszin je obsedel zamišljeno v na-slonjaču, nato pa je, ko je šla ura na de-set, zgasil vse žarnice, razen one, ki mu je bila označena. Pet minut pred deseto so se odprla tapetna vrata in je vstopila zastrta ženska postava. Ko je opazila namesto Wojciewskega druge-

ga gospoda, se ji je izvil lahen krik in hotela je spet oditi, ampak je Goszin planil in ji zaprl pot. Ko je prišel v bližino tajinstvene posetnice, ga je obšla kar omotica. Kajti je bila to sinje svile-na obleka njegove žene, ki ji jo je kupil pred dvema letoma, in je bil to tudi njen parfum ...

In je že hotel zgrmeti, pa se je še na vso moč obvladal in prosil damo, naj sede, ker ima govoriti z njo. In je opazil, da se trese na vsem životu, ko se je spustila v naslonjač. In je pričel govoriti. Povedal ji je, kar je bilo reči, in zastrta dama je priklimala sporazumno in je bilo slišati njeno ihtenje, toda besede pa ni rekla nobene.

»O, ti kača zvita, himavska!« si je mislil Goszin, »se noče izdati s svojim glasom. Toda le počakaj, že prideva še na račun.«

In je vzel Goszin, kot da se hoče igrati, papirne škarje s pisalne mize svojega prijatelja in odrezal majhen košček od njene obleke, ne da bi dama tega opazila.

Ko je Goszin končal, je posetnica vstala, pokimala s glavjo in izginila za tapetnimi vrati, ki jih je zagnila od zunaj.

In je Goszin zgrabil svoj klobuk in hitel po drugi strani domov. Kot divji tiger je planil v spalnico svoje žene, ki je ležala mirno v postelji in čitala.

»Pokaži mi svojo sinje svileno obleko!« je kriknil.

»Čemu?«

»Videti jo hočem!«

»Kaj pa ti je? Ali si znorel? Sedaj ponoči moraš videti obleko?«

»Da!«

»Potem pojdi tja k naši sobarici Marti, ki sem ji lansko leto podarila ti-sto obleko!«

In se je Goszinu šele sedaj temeljito pojasnilo v glavi. Sedaj je vedel, pri-čem da je. In je nato opustil misel, da mora videti obleko, in je šel v posteljo.

In ko je bil drugo jutro, ko je Mar-ta pospravljala njegovo sobo, sam, z njo, jo je vprašal: »Čemu si išče te takih reči izven doma? In če jih že, se ne izdajajte vsaj za gospo.«

»Pa je bilo bilo interesantno!« je menila Marta smeje.

In je ostajal sedaj gospod Goszin doma in je bila sedaj tudi njegova gospa zadovoljna. In če ga je kasneje vpraša-la, kaj je tisto noč pravzaprav hotel s sinje svileno obleko, ji je odgovoril, da mu je tisto hipno šinilo v glavo, kajti je že dolgo časa ni več videl pri nji.

In so bili potem štirje zadovoljni: sobarica je zadovoljna, kajti ji sedaj ni treba ponoči vedno ven, in je zadovoljna gospa Goszinova, kajti je sedaj njen mož vedno doma, in je posebno zadovo-ljen gospod Goszin, kajti zna biti tudi njegova žena zelo ljubezna in dražest-na in je tudi gosp. Wojciewski, ki ni in ne bo nikdar zvedel, kdo je bila njego-va zastrta dama, zadovoljen, ker se je je iznebil, in je tudi prav tako, da so vsi zadovoljni.

„Color“,
najboljša, neškodljiva BAR-
VA ZA LASE.

Glavna založba drogerija A.
KANC, Ljubljana. — Raz-
pošilja tudi po pošti. 2922

Modna trgovina
A. Šinković nasl.
K. Soss
Ljubljana
Mestni trg 19.

!! Znižane cene !!
Noteze vseh velikosti in različne
vezave po najnižji ceni na drobno
in debelo priporočila
Narodna knjigarna
Ljubljana, Prešernova ulica 7

Pisemski papir
v mapah in škatljah na drobno in
debelo priporočila
Narodna knjigarna,
LJUBLJANA, Prešernova ulica 7.

Foto industrija Novi Vrbas (Bačka)
razpošilja po originalnih tovarniških cenah: plošče, papir, kamikalije in vse potrebne pritlikline.
D O M A C A Z N A M K A:
plošč: „Foin“ papirja: „Neobrom“ kamikalijске pritlikline: „Wara“
cenik brezplačno in poština prosto. 3741

Zahvala.
Za vse izraze iskrenega sočutja ob bridki izgubi našega ljubljenelega gospoda
Antona Bončarja
posesnika in gostilničarja
izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm najto-plejšo zahvalo, posebno pa onim, ki so ga v tako ogromnem številu spremlili na njegovi poslednji poti.
V dolžnost si pa štejemo izreči posebno zahvalo raznim sokolskim društvom, na čelu jim Sokol I, ki je tako krasno aranžiral cel pogrebni sprevod, vsem pevskim društvom pod vodstvom g. Prelovca za v srce segajoče žalostinke, g. veli-kemu županu dr. Baltiču, mestnemu gerentu dr. Krejčiju, ministru dr. Zerjavu kakor tudi vsem zastopnikom naprednih in kulturnih organizacij za častno spremstvo.
Zahvaljujemo se nadalje gg. zdravnikom za dolgotrajno požrtvovalno lečenje, posebno g. dr. Rusu in vsem darovalcem vencev in cvetja. Vsem skupaj in vsakemu posebej srčna hvala.
V Ljubljani, 12. junija 1924.
Žalujejo ostali.

Pisalni stroji, potrebščine
mehanična delavnica
(popravljalnica)
L. BARAGA, Ljubljana,
Selenburgova ulica 6-1.

Išče se za takoj
za Zagreb
prvovrstna kuharica
(Entreeköchin) in druga kuha-rica, ki bi bila obenem tudi ku-harica za močnate jedi. Reference in pogoji naj se vpošlejo na upr. Sl. Naroda pod „Dobra služba-3983“.

Krasni
so dospel
najnoviji traki, svila
-- in modni nakiti --
v modni trgovini
- T. Eger -
Ljubljana, Sv. Petra cesta 2

Led
se dobi od 7.—8. zjutraj pri
tvrdki
T. Mencinger
trgovina z mešanim blagom
in delikatesami
Sv. Petra cesta 43
Vinska klet
- - - Zajutrkovalnica

Za odgovore uprave
naj se priloži
1 dinar. Plačuje se
vneprej.

Službe
Fina likarica
se takoj sprejme. —
Pralica, Kolodvorska ul.
št. 8. 3971
Šivilja,
dobro izurjena, želi me-
sta po hišah, eventualno
gre tudi v kako letovišče.
— Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«. 3978

Zastopstvo
s skladiščem išče tvornica
ščetak in metel. —
Obširne ponudbe z na-
vedbo razpoložljivih pro-
storov in po možnosti naj
se pošljejo bankovne ga-
rancije — na: Društvo
Promet, Split, Ban Jela-
čičeva ulica 6. 3936

Književodjo
(književodkino) z več-
letno prakso, popolnoma
samostojno moč — išče
stavno podjetje. Pred-
stave imajo oni, ki so bili
že zaposleni pri enakem
podjetju. — Ponudbe z
navedbo dosedanjega
službovanja in zahtevno
plače je poslati pod „Za-
nesljiv književodja/3980“
na upravo »Sl. Naroda«.

Prodaj
Vrtni stole
prodaja najceneje —
Rožmanc & Komp., Ljub-
ljana, Mirje 4. 3051

Fina zlata ura
in lep briljantni prstan
se ceno proda. — Naslov
pove uprava »Slovenske-
ga Naroda«. 3949

Naročajte Slovenski Narod!

BRATA PEC
DAJ (SLAVONIJA)
povsem
zrela
s
skladščica
Tvornica 1^a zimske salame

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom,
prijateljem in znanecm žalostno vest, da je naša
srčnoljubljena hčerka, teta, gospodična
Jelena Hočevnar
danes, dne 11. t. m. ob 12. opoldne po kratki in
mučopolni bolezni, prevedena s tolažili sv. vere, mirno
v Gospodu zaspala.
Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v petek,
dne 13. junija t. l. ob 5. popoldne iz hiše žalosti,
Zvonarska ulica 11, na pokopališče k Sv. Križu.
V LJUBLJANI, 11. junija 1924. 3979
Mestni pogrebni zavod v Ljubljani. **Žalujejo ostali.**

MALI OGLASI

Cena malih oglasov
vsaka beseda
50 para. — Najmanjše
pa Din 5—

Pohištvo
naprodaj. — Čopova uli-
ca 21, pritličje 2 (od 3.
do 5.). 3963
Zbirka novcev
naprodaj. — Naslov pove
upravo »Slovenskega
Naroda«. 3972

Pisalni stroj,
prvovrsten, popolnoma
nov, se ugodno proda.
— Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«. 3981

Ceno naprodaj
dve svetli moški obleki
(krem) ter damski ko-
strum (rjav). — Naslov
pove uprava »Slovenske-
ga Naroda«. 3975

Več otroških
vozičkov,
dvokoles in motorjev —
prav poceni naprodaj.
Ljubljana, Zvonarska uli-
ca št. 1.

Razprodaja
raznega pohištva, starin-
ske skrinje, starinske ure,
slik, zrcala itd. — se vrši
v soboto dne 14. junija
ob treh popoldne v Stre-
liški ulici 8. 3951

Delnice
Jadranske banke Beo-
grad prodam najvišjemu
ponudniku. — Pisane
ponudbe pod »Jadran
3970«, na upravo »Slov.
Naroda«.

Stanovanja
Opremljeno sobo
z električno razsvetljavo
in posebnim vhomom —
iščem s 1. julijem. — Po-
nudbe pod »Mir/3969« na
upravo »Slov. Naroda«.

Mesečna soba,
elegančno meblirana, se
odda takoj dobro situira-
nemu solidnemu gospos-
du. — Pisane ponudbe
pod »Elegantna soba
3966« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Zakonca z enim otrokom
iščeta
sobo s kuhinjo,
event. sobo in prostor za
štedilnik postaviti; tudi
na periferiji. — Plača do
300 Din mesečno. — Po-
nudbe na: Cukar, Preč-
na ulica 4, Ljubljana. 3982

Kupim
Kupimo oglje
la bukovo, suho, vsako ko-
ličino za dobavo čez celo
leto; vagon obmerna po-
staja. Plačamo 120 Din
po kvintalu. — Ponudite
nam drva, železniške pra-
ge, med, spomladanske
gobe itd. — Kmetijsko-
Trgovsko Društvo, Tris-
ste, Via Raffineria 4. 3872

Nepremičnine
Zaman se trudite
s prodajo vil, stanovanj-
skih, trgovskih in obrt-
nih hiš, kmetijskih pose-
stev, graščin, žag, mli-
nov, stavnih parcel itd.,
ker kupci se oglašajo
stalno le pri
»Posest«,
Realitetna pisarna, d. z.
o. z., Ljubljana, Sv. Pe-
tra cesta 24. 3770

Hišo v Ljubljani
(tudi v predmestju), vsaj
s 1. oktobrom t. l. pro-
stim stanovanjem — ku-
ki Primorec. — Ponudbe
pod »Primorec/3973« na
upravo »Slov. Naroda«.

Prodaja se tri-
nadstropna hiša
na zelo prometnem pro-
storu v sredini mesta za
200.000 Din. Hiša je po-
sebnost priprava za me-
sarsko obrt. Plačilni po-
goji zelo ugodni. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 3646

Razno
Izurjena vezilja
sprejme izdelavo mono-
gramov. — Naslov pove
upravo »Sl. Nar.«. 3977

Košnja trave
(dva orala) ob Dolenjski
cesti — na pogojenem
svetu — se odda. —
Več se izve v pisarni
Dolenjske ceste 12. 3974

Železne odpadke
in kovine dobavljam v
velikih množinah. — Na
pisarna vprašanja odgo-
varja Josip Puhar, Ljub-
ljana, hotel Union. 3924

Razglednice
vseh vrst. pisemski, kan-
celijski, konceptni, trgov-
ski, svilen, krep, gladilni,
stekleni, ovojni, masčob-
ni, pergament, kredenci in
in tafet (barvan) vpi-
papirnatih serviet, vpi-
salne knjižice, noteze ter
barvice — priporočila ve-
letrgovina Osvald Do-
beic, Ljubljana, Sv. Ja-
koba trg 9. 3543

Kdor hoče graditi
kakršnokoli stavbo po
znižani ceni, naj piše po
pisemni informaciji na:
Dragotin Korošec, Reči-
ca ob Paki. 3776

Vsakovrstna
ročna dela
vzajem v komisijsko
razprodajo v moji fili-
jalki na Bledu. — Naro-
čila je poslati na »Ate-
lje ročnih del« — Nika
Zipse, Kranj. Telefon
št. 31. 3774

Ugodna prilika!
Zelim pristopiti v družbo
k večjemu trgovskemu
podjetju s kapitalom do
40.000 lir in osebnim so-
delovanjem. — Dopisi na
upravo »Slov. Naroda«
pod »Gotova bodočnost
3869«.

Zaloga klavirjev
in pianinov
najboljših tovarov Bö-
sendorfer, Czapska, Ehr-
bar, Höhl, Schweigho-
fer, Originag Stengl itd.
Tudi na obroke! — Jeri-
ca Hubad, roj. Dolenc,

Žlice, vilice,
kuhinjske in žepne nože,
jedilno orodje, pince,
škarje, žepna ogledala,
ustnike za cigarete, pipe,
mornarice, merila (poše-
ti), »lirija«, »Jadrana« čis-
tilo, leščilo, mast in
apretura za usnje, olje za
šivalne stroje, črnilo in
gumi-arabikum — na de-
belo pri tvrdki — Osvald
Dobeic, Ljubljana, Sv.
Jakoba trg 9. 3541

PILE in RAŠPLE (TURPIJE).

Novo, najboljše kvalitete, vse vrste, vsak pozamezni komad
zajamčen. — **Prevzamemo tudi stare pile** v nanovo
nasekavanje. — Izvršitev v najkrajšem času, jamstvo za
prvovrstno delo, cene zmerne. — **Brata Kolenc, to-
varna za pile in parna brusilnica.** Mirna,
Dolenjsko. 3401

Umetniške razglednice
100 kom. à 25 dinarjev naprej
priporočila
Narodna knjigarna
Ljubljana — Prešernova ul. 7